

چهل حدیث درباره مهدیین این امت

اثبات اینکه مهدیین این امت، همان دوازده امامند نه کسان دیگر

(نقد جریان احمد الحسن ۱۸)

سید مهدی مجتهد سیستانی

سرشناسه: مجتهد سیستانی، سید مهدی، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث درباره مهدیین این امت: اثبات اینکه مهدیین این امت، همان دوازده امامند
نه کسان دیگر/ سید مهدی مجتهد سیستانی.
مشخصات نشر: قم: دارالتفسیر، ۱۴۰۴.
مشخصات ظاهری: ۱۱۵ ص.
فروست: نقد جریان احمدالحسن؛ ۱۸.
شابک: ۱۱۰۰۰۰۰ زیال: ۱-۸۷۲-۵۳۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۶.
عنوان دیگر: اثبات اینکه مهدیین این امت، همان دوازده امامند نه کسان دیگر.
موضوع: محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق -
موضوع: Muhammad ibn Hasan, Imam XII
موضوع: مهدویت -- دفاعیه‌ها / Apologetics works -- Mahdism
مهدویت -- احادیث / Mahdism -- Hadiths
رده بندی کنگره: BP۲۲۴/۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲
شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۲۵۱۱۳۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

چهل حدیث درباره مهدیین این امت

مؤلف: سید مهدی مجتهد سیستانی

ناشر: دارالتفسیر

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۴۰۴

شابک: ۱-۸۷۲-۵۳۵-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۱۱۰,۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۱۶	حدیث اول: مهدی اول، علی <small>علیه السلام</small>
۱۸	حدیث دوم: شش مهدی درگذشته اند
۱۹	حدیث سوم: در شب معراج
۲۱	حدیث چهارم: مهدی دوم، حسن <small>علیه السلام</small>
۲۳	حدیث پنجم: بقیه دوازده مهدی
۲۵	حدیث ششم: از ما
۲۶	حدیث هفتم: هدایتگران مهدیین
۲۷	حدیث هشتم: هادیان مهدیین
۲۸	حدیث نهم: پدر مهدیین
۲۹	حدیث دهم: دعای ندبه
۳۰	حدیث یازدهم: زیارت بردرب سرداب
۳۱	حدیث دوازدهم: پسر مهدیین
۳۲	حدیث سیزدهم: دعای قنوت سامری
۳۳	حدیث چهاردهم: زیارت بقیع
۳۴	حدیث پانزدهم: زیارت در حرم نجف
۳۶	حدیث شانزدهم: املائی موسی <small>علیه السلام</small>
۳۸	حدیث هفدهم: سنت مهدیین
۳۹	حدیث هجدهم: دعایی در عرفه
۴۴	حدیث نوزدهم: دعایی در عرفه
۴۵	حدیث بیستم: دعای شب سه شنبه
۴۶	حدیث بیست و یکم: صلوات منسوب
۴۷	حدیث بیست و دوم: نوعی تشهد در نماز

- حدیث بیست و سوم: قنوت نماز وتر..... ۵۰
- حدیث بیست و چهارم: عمل برگشت به خانه..... ۵۱
- حدیث بیست و پنجم: عمل مسجد کوفه..... ۵۲
- حدیث بیست و ششم: دعای بعد از نماز..... ۵۶
- حدیث بیست و هفتم: دعای قبل از نماز..... ۵۷
- حدیث بیست و هشتم: وداع امام حسین علیه السلام..... ۵۸
- حدیث بیست و نهم: عملی برای مسجد کوفه..... ۵۹
- حدیث سی ام: دعای اسطوانه ابراهیم علیه السلام..... ۶۱
- حدیث سی و یکم: زیارت بردرب حرم سامراء..... ۶۲
- حدیث سی و دوم: دعای شب هفتم ماه رمضان..... ۶۳
- حدیث سی و سوم: دعای رفتن به نماز فطر..... ۶۵
- حدیث سی و چهارم: دعایی در عرفه..... ۶۶
- حدیث سی و پنجم: زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم..... ۶۸
- حدیث سی و ششم: دعای علوی مصری..... ۷۰
- حدیث سی و هفتم: دعای روز شانزدهم..... ۷۱
- حدیث سی و هشتم: زیارت امام حسین علیه السلام..... ۷۲
- حدیث سی و نهم: زیارت جامعه..... ۷۳
- حدیث چهلم: دعای عشرات..... ۷۴
- حدیث چهل و یکم: دعای خواب بد..... ۷۶
- حدیث چهل و دوم: حرز امام صادق علیه السلام..... ۷۷
- حدیث چهل و سوم: همه مهدی..... ۷۸
- حدیث چهل و چهارم: صلوات رضوی..... ۸۰
- حدیث چهل و پنجم: صلوات عصر جمعه..... ۸۳
- حدیث چهل و ششم: دعای بعد از نماز روز غدیر..... ۸۵
- حدیث چهل و هفتم: همه شان مهدی..... ۸۶
- حدیث چهل و هشتم: همه آنها مهدی..... ۸۸

۸۹.....	حدیث چهل ونهم: هرامامی.....
۹۰.....	حدیث پنجاهم: تک به تک مهدی.....
۹۴.....	حدیث پنجاه ویکم: مهدی های فرزند.....
۹۵.....	حدیث پنجاه ودوم: امام سجاد <small>علیه السلام</small> ، مهدی.....
۹۶.....	حدیث پنجاه وسوم: هرکدام مهدی.....
۱۰۶.....	فهرست منابع.....

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا و نبينا محمد و على
 أهل بيته الطيبين و الطاهرين لا سيما بقية الله فى الارضين روحى و ارواح
 العالمين لتراب مقدمه الفداء.

جریان احمد بصرى با پیدا کردن دو حدیث مبنی بر اینکه تعدادى
 افراد با عنوان مهدى، غیر از دوازده امام هستند ادعا مى کند پس از امام
 دوازدهم عليه السلام حکومت به مهدى اول مى رسد و او همینک بیش از ۲۵ سال
 است که ظهور کرده و مخفى شده تا زمان قیامش برسد!

و آن دو حدیث عبارتند از حدیث وصیت و حدیث ابو بصیر. حدیث
 وصیت با چهار راوى مجهول و دو راوى کذاب^۱ مى گوید دوازده مهدى پس
 از دوازده امام اند که چون او وفات کرد آن را به پسرش مى دهد^۲ و جریان
 احمد مراد از «او» را امام دوازدهم عليه السلام و مراد از «آن» را امامت و خلافت و
 وصایت مى گیرد.

اما حدیث ابو بصیر از منفردات هفت امامى ها دقیقاً در نقطه مقابل
 تصریح مى کند امام باقر عليه السلام نگفتند دوازده امام و فرمودند دوازده مهدى،
 لکن آنها گروهى از شیعیان ما هستند که به مودت و ولایت ما دعوت

۱ . مراجعه شود به کتاب شکست وصیت.

۲ . الغيبة للطوسى ص ۱۵۰-۱۵۱

می‌کنند^۱ که یعنی خودشان مقام امامت ندارند و الا به کار بردن لفظ «لکن» و شیعیان ما معنایی ندارد.

همچنانکه حدیث ابو بصیر آن مهدی‌ها را از فرزندان قائم علیه السلام ندانسته و از نوع گویشش، کاملاً روشن است نسبتی بین آنها و قائم علیه السلام نمی‌بیند. و سپس با همین دو حدیث متعارض، به سراغ چهار حدیث دیگر از فرقه‌های باطل شیعه می‌رود^۲ که گفته دوازده یا یازده مهدی بعد از قائم علیه السلام و می‌گوید آن دو حدیث، مفسر این چهار حدیث است و ادعا می‌کند این چهار تا هم درباره مهدیان از فرزندان قائم علیه السلام سخن گفته‌اند! و در ادامه با ضمیمه کردن نقل قولی از کعب الاحبار یهودی که امین عمر و عثمان و معاویه بوده و سخنی هم از پسر عمر! چنین وانمود می‌کند که احادیث مهدیین از فرزندان قائم علیه السلام متواتر است!^۳

این در حالیست که:

(الف) نه تنها صدها حدیث، حضرت حجة بن الحسن علیه السلام را مهدی

معرفی کرده‌اند و معنا ندارد ایشان جزو مهدیین نباشند،

و

۱. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدَ بْنِ عُمَرَ بْنِ الدَّقَاقِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُمَرَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ التُّوفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْرَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّي سَمِعْتُ مِنْ أَبِيكَ ع أَنَّهُ قَالَ يَكُونُ بَعْدَ الْقَائِمِ اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا فَقَالَ إِنَّمَا قَالَ اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا وَلَمْ يَقُلْ اثْنَا عَشَرَ إِمَامًا وَ لَكِنَّهُمْ قَوْمٌ مِنْ شِيعَتِنَا يَدْعُونَ النَّاسَ إِلَى مَوْلَاتِنَا وَ مَعْرِفَةِ حَقِّنَا. كمال الدين ج ۲ ص ۳۵۸ ح ۵۶

۲. بررسی این احادیث از نظر سند در کتاب شکست وصیت انجام شده است و در پایان کتاب، به صورت اجمالی آدرس و محتوای آنها خواهد آمد.

۳. الأربعون حديثاً ناظم عقيلي، چاپ اول به شماره ۱۲۴، سال ۲۰۱۱

(ب) نه تنها روایات متعددی فقط آن حضرت را مهدی این امت معرفی می‌نماید و می‌رساند که مهدی دیگری بعد از ایشان برای این امت نیست، که

(ج) احادیث متعددی تصریح می‌کند دوازده مهدی، همین دوازده امامند و دهها حدیث دیگر نیز امامان بعد از رسول خدا ﷺ را مهدیین دانسته‌اند که روی هم به بیش از چهل حدیث می‌رسد و این چهل حدیث، روشن و قطعی می‌کند مراد آن چهار حدیث درباره مهدیان بعد از قائم عجله، همین دوازده امامند که رجعت می‌کنند و چون قبلاً امامت کرده‌اند به عنوان مهدی تلقی شده‌اند. و فقط می‌ماند آن دو حدیث متعارض وصیت و ابو بصیر که ابداً توان مقابله با دهها حدیث را ندارند.^۱ و به این راحتی بطلان آنچه جریان احمد بصری ادعا می‌کند، بر ملا شد.

و قبل از ورود به بررسی آن بیش از چهل حدیث، سخن کوتاهی درباره لفظ مهدی بیان می‌دارم:

«مهدی» از نظر بار معنایی یعنی کسی که به عنایت خاص پروردگار هدایت ویژه‌ای یافته^۲ بگونه‌ای که این هدایت شدن زمینه ساز هادی

۱. البته دوازده تا از این نقل‌ها به معصومی نسبت داده نشده، اما ۵ تا از آنها طبق مبنای ناظم عقیلی کاملاً معتبر و غیر قابل خدشه‌اند و حدیث خواندن هر دوازده تایشان طبق مبنای ناظم است، زیرا ناظم عقیلی نیز در کتاب چهل حدیث برای اثبات مهدیین مورد ادعای خود، دقیقاً به متن‌هایی که به معصوم نسبت داده نشده با عنوان حدیث، استناد کرده، پس نمی‌تواند به متن‌های مورد استناد ما از این جهت اشکال کند.

۲. المَهْدِيُّ، الذی قد هداه الله إلى الحق. النهایة فی غریب الحدیث ج ۵ ص ۲۵۴

بودن و هدایت کردن خلق است^۱. در نتیجه نمی شود کسی امام و وصی و خلیفه باشد اما مهدی نباشد و نیز نمی شود کسی مهدی باشد ولی امام و وصی و خلیفه نباشد^۲، و از آنجا که در صدها روایت، حصر قطعی عدد اوصیاء و خلفاء و ائمه این امت در عدد دوازده به روشنی بیان شده است، دیگر هیچ جایی برای ادعای وجود دوازده مهدی بعد از دوازده امام باقی نمی ماند الا اینکه این دوازده مهدی همان دوازده امام در دوره رجعت باشند نه کسانی غیر از اینها.

از طرفی وصف مهدی در مورد امام دوازدهم عَلم شده و از کثرت عدد روایات در مورد ایشان به گونه ای به آن حضرت اختصاص یافته که هیچ شیعه ای این لقب را برای امامی غیر از ایشان نمی شناسد و استعمال هم نمی کند، و علت این اختصاص ظاهراً به خاطر بُروز کامل هدایت یافتگی ایشان در نزد مردم است که کیفیت آن در مساله امر مخفی که قائم علیه السلام می آورد بیان گشته است.

روایات می گویند مهدی علیه السلام به امر خفی هدایت می شود، چون «مهدی» اسم مفعول است و راویان هم از وجه تسمیه به همین صیغه می پرسیده اند:

الف) او فقط از این جهت مهدی نامیده شده که به امری مخفی هدایت می شود تا اینکه دنبال مردی می فرستند که مردم و اهل کوفه نمی

۱. لأن الهادي يكون مهدياً لا محالة. مرآة العقول ج ٦ ص ٢٤٠

۲. و با این توضیح جایی برای تک نقل الإمامة و التبصرة از یک واقفی نمی ماند که ادعا می کند محمد بن حنفیه امام نبوده ولی مهدی بوده است. الإمامة و التبصرة من الحيرة ص ٦٠ ح ٤٧

دانند برای او گناهی باشد اما او وی را می کشد تا اینکه یکی از آنها در خانه اش حرف می زند و می ترسد دیوار علیه او شهادت دهد:

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ لِأَنَّهُ يَهْدِي إِلَى أَمْرِ خَفِيٍّ، حَتَّى أَنَّهُ يَبْعَثُ إِلَى رَجُلٍ لَا يَعْلَمُ النَّاسَ (به و أهل الكوفة أنّ) له ذنبا فيقتله، حَتَّى أَنْ أَحَدَهُمْ يَتَكَلَّمُ فِي بَيْتِهِ فَيَخَافُ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْهِ الْجِدَارُ».^۲

ب) مهدی فقط از این جهت مهدی نامیده شده که به امری مخفی هدایت می شود او به آنچه در سینه های مردم است هدایت می شود، دنبال مردی می فرستد و او را می کشد و او نمی داند در چه چیزی وی را کشت:

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ مَهْدِيًّا لِأَنَّهُ يُهْدَى لِأَمْرِ خَفِيٍّ، يُهْدَى لِمَا فِي صُدُورِ النَّاسِ، يَبْعَثُ إِلَى الرَّجُلِ فَيَقْتُلُهُ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ شَيْءٍ قَتَلَهُ».^۳

ج) برای چه چیزی او مهدی نامیده شده؟ فرمودند: برای اینکه به امری مخفی هدایت می کند، او دنبال مردی از اصحابش می فرستد که گناهی برایش شناخته نیست و وی را می کشد:

«لِأَيِّ شَيْءٍ سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ قَالَ لِأَنَّهُ يَهْدِي لِأَمْرِ خَفِيٍّ يَبْعَثُ إِلَى الرَّجُلِ مِنْ أَصْحَابِهِ لَا يَعْرِفُ لَهُ ذَنْبٌ فَيَقْتُلُهُ».^۴

البته در این نسخه «يَهْدِي لِأَمْرٍ» به صیغه معلوم آمده ولی تفسیری

۱. این عبارت در نسخه بحار الانوار نیست. بحار الأنوار ج ۵۲ ص ۳۹۰ ح ۲۱۲

۲. سرور أهل الإيمان ص ۱۱۲

۳. دلائل الإمامة ص ۴۶۶ ح ۵۵

۴. الخرائج و الجرائح ج ۲ ص ۸۲۳ ح ۷۸

کرده که با صیغه مجهول می‌سازد.

د) او فقط از این جهت مهدی نامیده شده که برای امری مخفی هدایت می‌کند تورات و سایر کتب خدا را از غاری در انطاکیه بیرون می‌آورد و بین اهل تورات با تورات حکم می‌نماید و بین اهل انجیل با انجیل و بین اهل زبور با زبور و بین اهل فرقان با فرقان و تمام اموال دنیا آنچه در شکم زمین و رویش هست سوی او جمع می‌شود و به مردم می‌گوید بیایید به سمت چیزی که درباره آن ارحام را قطع نمودید و در مورد آن خون‌ها را ریختید و در آن باره مرتکب محارم خداوند شدید:

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِي لِأَنَّهُ يَهْدِي لِأَمْرِ خَفِيٍّ يَسْتَخْرِجُ التَّوْرَةَ وَ سَائِرَ كُتُبِ اللَّهِ مِنْ غَارٍ بِأَنْطَاكِيَّةَ فَيَحْكُمُ بَيْنَ أَهْلِ التَّوْرَةِ بِالتَّوْرَةِ وَ بَيْنَ أَهْلِ الْإِنْجِيلِ بِالْإِنْجِيلِ وَ بَيْنَ أَهْلِ الزَّبُورِ بِالزَّبُورِ وَ بَيْنَ أَهْلِ الْفُرْقَانِ بِالْفُرْقَانِ وَ تُجْمَعُ إِلَيْهِ أَمْوَالُ الدُّنْيَا كُلُّهَا مَا فِي بَطْنِ الْأَرْضِ وَ ظَهْرَهَا فَيَقُولُ لِلنَّاسِ تَعَالَوْا إِلَى مَا قَطَعْتُمْ فِيهِ الْأَرْحَامَ وَ سَفَكْتُمْ فِيهِ الدِّمَاءَ وَ رَكِبْتُمْ فِيهِ مَحَارِمَ اللَّهِ».

در این نسخه نیز «یهدی» معلوم ثبت شده، اما اولاً همین متن در غیبت نعمانی به صورت مجهول ضبط شده و ثانیاً تفسیری که از امر مخفی شده با صیغه مجهول می‌سازد.

ه) مهدی فقط از این جهت مهدی نامیده شده که به امری مخفی هدایت می‌شود و تورات و سایر کتب خدای عزیز و جلیل را از غاری در

انطاكیه بیرون می آورد:

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ مَهْدِيًّا لِأَنَّهُ يُهْدَى إِلَى أَمْرِ خَفِيٍّ وَيَسْتَخْرُجُ التَّوْرَةَ وَ سَائِرَ كُتُبِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ غَارٍ بِأَنْطَاكِيَّة».^۲

(و) از نعیم بن حماد نقل شده: او فقط از این جهت مهدی نامیده شده که به اسفاری از اسفار تورات هدایت می شود، آنها را از کوه های شام بیرون آورده، یهود را به آن می خواند و جماعت زیادی طبق آن کتاب ها اسلام می آورند:

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ؛ لِأَنَّهُ يَهْدَى إِلَى أَسْفَارٍ مِنْ أَسْفَارِ التَّوْرَةِ يَسْتَخْرُجُهَا مِنْ جِبَالِ الشَّامِ، يَدْعُو إِلَيْهَا الْيَهُودُ، فَيَسْلَمُ عَلَى تِلْكَ الْكُتُبِ جَمَاعَةٌ كَثِيرَةٌ».^۳

(ز) برای چه چیزی او مهدی نامیده شده؟ فرمودند: چون او به هر امر مخفی هدایت می شود: «لِأَيِّ شَيْءٍ سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ قَالَ لِأَنَّهُ يُهْدَى إِلَى كُلِّ أَمْرٍ خَفِيٍّ».^۴

(ح) مهدی فقط از این جهت مهدی نامیده شده که او به امری هدایت می شود که مورد گمراهی قرار گرفته شده (که همان امامت اهل بیت عليهم السلام است):

«إِنَّمَا سُمِّيَ الْمَهْدِيُّ مَهْدِيًّا لِأَنَّهُ يُهْدَى إِلَى أَمْرٍ مَضْلُوعٍ عَنْهُ».^۵

۱. و او در اینجا عطف تفسیری است و روشن میکند که آن امر خفی چه میباشد.

۲. الغيبة للنعماني ص ۲۳۷ ح ۲۶

۳. التشریف بالمتن ص ۱۴۵ ح ۱۷۴

۴. الغيبة للطوسي ص ۴۷۱

۵. روضة الواعظین ج ۲ ص ۲۶۴، كشف الغمة ج ۲ ص ۴۶۵، بحار الأنوار ج ۵ ص ۳۰۵ ح ۷

و همین شاهی است بر اینکه چرا برائمه رجعت مهدیین اطلاق شده، زیرا هدایت یافتگی خاص ایشان در زمان خودشان بروز علنی نداشته و این در دوران رجعت ایشان اتفاق می افتد، لذا اولین امامی که علناً مهدی هم هست مهدی امت، امام زمان علیه السلام خواهد بود و بعد از ایشان امام حسین علیه السلام در رجعت.

والحمد لله رب العالمین

سید مهدی مجتهد سیستانی

فردای عید غدیر ۱۴۴۶

مقدمه

«عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَلَيْطٍ قَالَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
عَ مِثْنَا اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا أَوْلَهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَآخِرُهُمْ
التَّاسِعُ مِنْ وُلْدِي وَهُوَ الْإِمَامُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ يُحْيِي اللَّهُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ
يُظْهِرُ بِهِ دِينَ الْحَقِّ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ لَهُ غَيْبَةٌ يَرْتَدُّ فِيهَا
أَقْوَامٌ وَ يَثْبُتُ فِيهَا عَلَى الدِّينِ آخَرُونَ فَيُؤَدُّونَ وَيُقَالُ لَهُمْ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ أَمَا إِنَّ الصَّابِرَ فِي غَيْبَتِهِ عَلَى الْأَذَى وَ التَّكْذِيبِ بِمَنْزِلَةِ
الْمُجَاهِدِ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ص.»^۱

ترجمه: امام حسین علیه السلام: از ما دوازده مهدی هست اولین شان امیر
المومنین علی بن ابی طالب و آخرین شان نهمین از فرزندان من است و
او همان امام قائم به حق است که خداوند با او زمین را پس از مرگ زمین
زنده می کند و با او دین حق را بر کل دین پیروز می کند هر چند مشرکان
ناخوش بدانند، برای او غیبتی است که اقوامی در آن مرتد می شوند و
دیگرانی در آن بر دین ثابت می مانند پس اذیت می شوند و به آنها گفته
می شود: اگر راست گوئید این وعده چه زمانیست؟ هشدار که یقیناً
صبر کننده در غیبت او بر اذیت و تکذیب شدن به منزله جهاد کننده با
شمشیر مقابل رسول خداست.

۱. کمال الدین ج ۱ ص ۳۱۷ ح ۳، عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۱ ص ۶۸ ح ۳۶، کفایة الأثر ص ۲۳۲،
الإمامة والتبصرة ص ۲، مقتضب الأثر ص ۹، ص ۲۳، العدد القویة ص ۷۱، منتخب الأنوار المضيئة
ص ۷۸، الصراط المستقیم ج ۲ ص ۱۱۱ و ص ۱۲۹

شرح: این حدیث در ۱۰ مصدر از کتب شیعه ثبت شده و طبق برخوردار جریان احمد که تکرار یک حدیث را در مصادر مختلف، دلیل اعتماد علما و معتبر بودن حدیث می‌دانند، این حدیث معتبر است. در این حدیث با کمال صراحت و به صورتی محکم که هیچگونه تاویل و توجیهی بر نمی‌تابد می‌فرماید «از ما» و مرادش ما اهل بیت است نه ما ائمه زیرا «ما ائمه» که دوازده نفر بوده و معنا ندارد بگوید از ما دوازده امام دوازده تا مهدی هست، و درستش این بود که بگوید ما دوازده امام، دوازده مهدی هستیم. و حال که مرادش از ما اهل بیت هست، روشن می‌شود حتی اگر قائم موعود علیه السلام فرزندانمان داشته باشد آنها مهدی نیستند زیرا در کل اهل بیت دوازده مهدی دانسته و مهدی اول را امیر المومنین علیه السلام و مهدی آخر را نهمین فرزند امام حسین علیه السلام و همان قائم موعود معرفی کرده و بعد از مهدی آخر، دیگر مهدی نیست و الا چه آخری!!!

و این صراحت، کاملاً مخالف برداشت اتباع از حدیث وصیت است که می‌گویند دوازده مهدی از فرزندان قائم علیه السلام اند، و نیز کاملاً مخالف حدیث ابو بصیر است که می‌گوید مهدیان امام نیستند.

حدیث دوم: شش مهدی درگذشته اند

«عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مِنَّا اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا مَضَى سِتَّةٌ وَبَقِيَ سِتَّةٌ وَيَصْنَعُ اللَّهُ فِي السَّادِسِ مَا أَحَبُّ»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام: از ما دوازده مهدی است شش تا گذشته اند و شش تا باقی مانده اند و خدا درباره ششمی آنچه دوست دارد انجام می دهد.

شرح: در این حدیث به صراحت بیان می کند «از ما» دوازده مهدی است و مرادش از «ما» دوازده امام نیست و الا می فرمود ما دوازده مهدی هستیم، بلکه مراد ما اهل بیت است، و برای اینکه مهدی اول را مشخص کند می فرماید شش تا مهدی درگذشته اند و امام صادق علیه السلام خود را جزو درگذشته ها تلقی نموده اند زیرا قبل از ایشان پنج امام بیشتر نبوده و با ایشان می شود شش مهدی درگذشته، و شش مهدی هم باقی مانده اند که می شود از امام هفتم تا امام دوازدهم علیهم السلام و تا اینجا دقیقاً مطابق بیان امام حسین علیه السلام در حدیث قبل است، و در پایان می فرمایند خداوند با آن ششمین مهدی که جزو باقیمانده هاست آنچه دوست دارد می کند، و آنچه خدا دوست دارد نیز در حدیث امام حسین علیه السلام به صراحت بیان شده که او را به غیبت می برند و روزی ظاهرش می کنند تا زمین را با او زنده کنند.

۱. عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۱ ص ۶۹ ح ۳۷، کمال الدین ج ۲ ص ۳۳۸ ح ۱۳

حدیث سوم: در شب معراج

«لَمَّا عُرِجَ بِي إِلَى رَبِّي جَلَّ جَلَالُهُ... فَأَوْحَى إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدٌ...
أَعْطَيْتُكَ أَنْ أُخْرَجَ مِنْ صُلْبِهِ أَحَدٌ عَشَرَ مَهْدِيًّا كَلُّهُمْ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ مِنَ الْبِكْرِ
الْبُتُولِ وَآخِرُ رَجُلٍ مِنْهُمْ يُصَلِّي خَلْفَهُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ...»^۱

ترجمه: پیامبر ﷺ: چون به سوی پروردگارم که جلالش بزرگ باد بالا
برده شدم... خداوند به من وحی نمود: ای محمد... به تو این را عطا کردم
که از صلب تو یازده مهدی بیرون بیاورم که همه شان از فرزندان تو از بکر
بتول اند و آخرین مرد از آنها عیسی بن مریم پشتش نماز می خواند.

شرح: در این حدیث قدسی که سخن خداوند در شب معراج را بازگو
می کند تصریح دارد خداوند از پشت حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَامُ یازده مهدی بیرون
می آوردند و اینها فرزندان پیامبر ﷺ از دخترشان حضرت فاطمه عَلَيْهَا السَّلَامُ اند
و با اینکه اولین مهدی را معین نکرده اما آخرین مهدی را به این توصیف
نموده که عیسی بن مریم عَلَيْهِ السَّلَامُ پشت سرش نماز می خواند، و این ویژگی
در روایات متعدد درباره امام دوازدهم و همان قائم موعود عَلَيْهِ السَّلَامُ بیان شده
است که روشن می کند مهدیان دیگر قبل از قائم موعود عَلَيْهِ السَّلَامُ می باشند:

«مَا مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا وَ يَقَعُ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ لِبَطَاغِيَةِ زَمَانِهِ إِلَّا الْقَائِمُ الَّذِي يُصَلِّي
خَلْفَهُ عِيسَى فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُخْفِي وَلَا ذَنْبَهُ وَ يُعْتَبُ شَخْصَهُ لِئَلَّا يَكُونَ
لِأَحَدٍ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ إِذَا خَرَجَ ذَلِكَ النَّاسِعُ مِنْ وُلْدِ أَخِي الْحُسَيْنِ ابْنِ

۱. کمال الدین ج ۱ ص ۲۵۰-۲۵۱ ح ۱، الصراط المستقیم ج ۲ ص ۱۲۱

سَيِّدَةَ الْإِمَاءِ يُطِيلُ اللَّهُ عُمُرَهُ فِي غَيْبَتِهِ ثُمَّ يُظْهِرُهُ بِقُدْرَتِهِ فِي صُورَةٍ شَابِ دُونَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً ذَلِكَ لِيُعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^١.

«الْأَيُّمَةُ بَعْدِي الْهَادِي عَلِيٌّ وَالْمُهْتَدِي الْحَسَنُ وَالتَّاصِرُ الْحُسَيْنُ وَ
الْمُنْصُورُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَ الشَّافِعُ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ النَّقَّاعُ جَعْفَرُ بْنُ
مُحَمَّدٍ وَ الْأَمِينُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ وَ الرِّضَا عَلِيُّ بْنُ مُوسَى وَ الْفَعَّالُ مُحَمَّدُ
بْنُ عَلِيٍّ وَ الْمُؤْتَمَنُ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ وَ الْعَلَّامُ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَ مَنْ يُصَلِّي
خَلْفَهُ عَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ ع الْقَائِمُ ع»^٢.

و سخن صعصعه از یاران خاص امیر المومنین عليه السلام: فَقَالَ صَعْصَعَةُ يَا
ابْنَ سَبْرَةَ إِنَّ الَّذِي يُصَلِّي خَلْفَهُ عَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ ع هُوَ الثَّانِي عَشَرَ مِنَ
الْعَثْرَةِ التَّاسِعِ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ ع.^٣

١. كفاية الأثر ص ٢٢٥-٢٢٦

٢. كمال الدين ج ١ ص ٢٨٤

٣. كمال الدين ج ٢ ص ٥٢٧

«إِنِّي وَأَوْصِيَائِي مِنْ وُلْدِي مَهْدِيُّونَ كُلُّنَا مُحَدَّثُونَ فَقُلْتُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَنْ هُمْ قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ عَ ثُمَّ ابْنِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ع قَالَ وَعَلَيٌّ يَوْمَئِذٍ رَضِيعٌ ثُمَّ ثَمَانِيَّةٌ مِنْ بَعْدِهِ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ»^۱

و در مصدر اصلی با اندکی تفاوت اینگونه ثبت شده است: «إِنَّ أَوْصِيَائِي أَحَدَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ وُلْدِي أُمَّةٌ هَدَاةٌ مَهْدِيُّونَ كُلُّهُمْ مُحَدَّثُونَ قُلْتُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ هُمْ قَالَ ابْنِي هَذَا الْحَسَنُ ثُمَّ ابْنِي هَذَا الْحُسَيْنُ ثُمَّ ابْنِي هَذَا وَأَخَذَ بِيَدِ ابْنِ ابْنِهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَهُوَ رَضِيعٌ ثُمَّ ثَمَانِيَّةٌ مِنْ وُلْدِهِ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ»^۲

ترجمه: حضرت علی علیه السلام: من و اوصیای من از فرزندانم مهدیین هستیم که همه ما (توسط فرشته ها) حدیث شونده ایم، راوی پرسید: آنها چه کسانی هستند ای امیر مومنان؟ فرمودند: حسن و حسین سپس سپرم علی بن حسین - و علی در آن زمان شیرخواره بود- سپس هشت نفر بعد از او یکی بعد از دیگری.

شرح: این حدیث به صراحت بیان می کند که امیر المومنین علیه السلام و یازده فرزند ایشان که عبارتند از امام حسن امام حسین امام سجاد علیهم السلام و هشت نفر بعد از ایشان پشت سر هم مهدی هستند که روی هم می شوند

۱. بصائر الدرجات ص ۳۷۲ ح ۱۵، بحار الأنوار ج ۲۶ ص ۷۹ ح ۳۹

۲. کتاب سلیم ج ۲ ص ۸۲۴-۸۲۵

دوازده مهدی که اوصیاء و محدّث نیز هستند، و این افراد دقیقاً همان
دوازده امامند، آری مهدیین همان دوازده امام می باشند.

حدیث پنجم: بقیه دوازده مهدی

«عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ الْكُوفِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَكُنْتُ عِنْدَهُ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ ع وَهُوَ غُلَامٌ فَقُمْتُ إِلَيْهِ وَقَبَّلْتُ رَأْسَهُ وَجَلَسْتُ فَقَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع يَا أَبَا إِبْرَاهِيمَ... يُخْرِجُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مِنْ صُلْبِهِ تَكْمِلَةَ اثْنَيْ عَشَرَ مَهْدِيًّا اخْتَصَّ اللَّهُ بِكَرَامَتِهِ وَأَحَلَّهُمْ دَارَ قُدْسِهِ الْمُنتَظَرِ لِلثَّانِي عَشَرَ كَالشَّاهِرِ سِنْفُهُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ ص يَذُبُّ عَنْهُ»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام درباره امام کاظم علیه السلام فرمودند: خدای تبارک و تعالی از پشت او تکمله‌ی دوازده مهدی را بیرون می‌آورد که خداوند آنها را به کرامت خویش مخصوص داشته و ایشان را در خانه مقدسش جای داده، منتظر دوازدهمی مانند آشکار کننده شمشیرش مقابل رسول خداست که دارد از او دفاع می‌نماید.

شرح: در این حدیث نمی‌گویند مهدی اول کیست اما اینکه می‌فرماید بقیه دوازده مهدی را از پشت امام کاظم علیه السلام خارج می‌کند روشن می‌شود تعدادی مهدی قبل از او بوده‌اند که با این بقیه روی هم می‌شوند دوازده تا و سپس می‌فرماید منتظر دوازدهمی مانند جهاد کننده پیش روی رسول خداست و از آنجا که فرد مورد انتظار این امت، در بیش از صد حدیث،

۱. کمال الدین ج ۲ ص ۶۴۷ ح ۸ و به سند دیگر با این لفظ: «تَكْمِلَةُ اثْنَيْ عَشَرَ إِمَامًا مَهْدِيًّا»؛ ج ۴ ص ۳۳۴-۳۳۵ ح ۵ و به سند دیگر با همین متن: الغيبة للنعمانی ص ۹۰-۹۱ ح ۲۱

امام دوازدهم علیه السلام معرفی شده معلوم می‌کند مهدی دوازدهم همان امام دوازدهم می‌باشد، بلکه در دو نسخه دیگر از این حدیث تصریح شده: «تَكْمِلَةٌ أَتْنِي عَشْرَ إِمَامًا مَهْدِيًّا» که کاملاً روشن می‌کند مقصود همان دوازده امام است و مهدیین همان‌ها هستند.

این در حالیست که طبق چهار حدیث قبلی مهدی اول و مهدی آخر بیان شد و جایی برای تاویل و توجیه باقی نمی‌گذارد.

حدیث ششم: از ما

«عَنْ وَهَيْبٍ عَنْ ذَرِيحٍ عَنْ أَبِي حَمَزَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع أَنَّهُ قَالَ: مِنَّا اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام: از ما دوازده مهدی است.

شرح: مراد این حدیث از «ما» به مانند حدیث اول و دوم، ما دوازده امام نیست، بلکه ما اهل بیت است. بله مشخص نکرده که مهدی اول و آخر کیست، اما با توجه به چندین حدیث قبل، مصادیق آن کاملاً مشخص است که همان دوازده امام می باشند. بنابراین جایی برای تفسیر این دوازده تا به فرزندان قائم علیهم السلام نیست.

۱. کمال الدین ج ۲ ص ۳۳۸-۳۳۹ ح ۱۴، بحار الأنوار ج ۳۶ ص ۳۹۸ ح ۴

حدیث هفتم: هدایتگران مهدیین

«أَنَا وَأَخِي عَلِيٌّ وَهُوَ خَيْرُهُمْ وَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ وَفَاطِمَةُ وَهِيَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَتِسْعَةُ أُمَّةٍ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ فَنَحْنُ فِيهِ أَرْبَعَةٌ عَشَرَ إِنْسَانًا فِي مَنْزِلٍ وَاحِدٍ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنَّا الرَّجْسَ وَطَهَّرَنَا تَطْهِيرًا هُدَاةً مَهْدِيِينَ^۱ أَنَا الْمُبَلِّغُ عَنِ اللَّهِ وَهُمْ الْمُبَلِّغُونَ عَنِّي [وَعَنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ] وَهُمْ حُجَجُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَيَّ خَلْقِهِ»^۲.

ترجمه: پیامبر ﷺ من و برادرم علی که برترین آنها و محبوبترین شان نزد من است و فاطمه که او سرور زنان اهل بهشت است و حسن و حسین و ۹ امام از فرزندان حسین، ما در آن منزل چهارده انسان در یک منزلیم که خدا پلیدی را از ما برده و کاملاً پاک مان نموده در حالیکه هدایتگران مهدیین هستیم من رساننده از خدا و اینها رساننده از منند و همین ها حجت های خدای تبارک و تعالی بر خلقش هستند.

شرح: در این حدیث به صراحت با توجه به فقره «هُمُ الْمُبَلِّغُونَ عَنِّي» و «هُمُ حُجَجُ اللَّهِ» همان دوازده امام، مهدیین معرفی شده اند و اگر این دو فقره را معیار قرار ندهیم، به علاوه پیامبر ﷺ و حضرت فاطمه عَاصِمَةَ، مهدی خوانده شده اند. پس مهدیین همان ها هستند.

۱. در بحار الأنوار ج ۳۳ ص ۲۶۷ «مهندون» ثبت شده اما در تمام نسخه های سلیم، «مهدیین» است.

۲. کتاب سلیم ج ۲ ص ۸۴

حدیث هشتم: هادیان مهدیین

«عَلِيٌّ خَيْرٌ مَنْ أَخْلَفَهُ فِيكُمْ وَهُوَ الْإِمَامُ وَالْخَلِيفَةُ بَعْدِي وَ سِبْطَايَ وَ تَسَعَةَ مِنْ صُلْبِ الْحُسَيْنِ أُمَّةٌ أَبْرَارٌ لَيْسَ اتَّبَعْتُمُوهُمْ وَجَدْتُمُوهُمْ هَادِينَ مَهْدِيَّيْنَ»^۱

ترجمه: پیامبر ﷺ: علی بهترین کسی است که به جای خود در میان شما می‌نشانم، و او امام و خلیفه بعد از من است و دونه‌ام و ۹ نفر از فرزندان حسین امامان نیکوکار هستند اگر از اینها پیروی کنید ایشان را هادیان مهدیین خواهید یافت.

شرح: در این حدیث به روشنی مهدی بودن دوازده امام که اولینشان امیر المومنین علیه السلام و آخرین شان نهمین فرزند امام حسین علیه السلام است بیان شده.

۱. کفایة الأثر ص ۱۹۹، الصراط المستقیم ج ۲ ص ۱۲۳، إثبات الهداة ج ۲ ص ۱۷۷-۱۷۸ ح ۵۶۷ و ص ۲۵۱ ح ۸۷۶، بحار الأنوار ج ۳۶ ص ۳۵۳

حدیث نهم: پدر مهدیین

«مَعَاشِرَ النَّاسِ إِنْ عَلِيًّا... خَيْرُ الْوَصِيِّينَ وَزَوْجُ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَأَبُو الْأَئِمَّةِ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: پیامبر ﷺ: ای گروه مردم! یقیناً علی... بهترین وصی ها و شوهر سرور زنان عالمین و پدر امامان مهدیین است.

شرح: در این حدیث پس از مدح امیر المومنین علیه السلام و فاطمه زهرا علیها السلام، امام اول را پدر امامان مهدیین می خواند و با توجه به احادیث گذشته، بسیار روشن است مرادش از این امامان مهدیین، همان یازده امام بلا فصل است.

۱. الأمالی للصدوق ص ۱۲۶، روضة الواعظین ج ۱ ص ۱۰۲، بشارة المصطفى ص ۲۴، إقبال الأعمال ج ۱ ص ۴۶۶، بحار الأنوار ج ۳۷ ص ۱۰۹

حدیث دهم: دعای ندبه

«بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي وَ نَفْسِي لَكَ الْوَقَاءُ وَ الْحِمَى، يَا ابْنَ السَّادَةِ الْمُقَرَّبِينَ،
يَا ابْنَ الثُّجَبَاءِ الْأَكْرَمِينَ، يَا ابْنَ الْهُدَاةِ الْمُهْدِيِّينَ، يَا ابْنَ الْخَيْرَةِ الْمُهْدِيِّينَ،
يَا ابْنَ الْعَطَارِفَةِ الْأَنْجَبِينَ»^۱

ترجمه: امام صادق علیه السلام^۲: پدرم و مادرم فدایت و جانم برای تو محافظ و پشتیبان، ای پسر سروران مقرب، ای پسر نجیان بسیار بزرگوار، ای پسر هدایتگران مهدیین، ای پسر بهترین های پاک شده، ای پسر سخاوتمندان بسیار نجیب.

شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۳. در این دعا به صراحت حضرت مهدی علیه السلام پسر هدایتگران مهدیین معرفی شده اند نه پدر مهدیین، و همین که حتی در یک حدیث، حضرت مهدی علیه السلام ابوالمهدیین خوانده نشده اند حقیقت را برای هر حقیقت جویی روشن می کند.

۱. المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۵۸۰، الإقبال بالأعمال الحسنة (ط - الحديثة) ج ۱ ص ۵۰۹، بحار الأنوار ج ۹۹ ص ۱۰۷

۲. عن الإمام جعفر الصادق عليه السلام. زاد المعاد ص ۳۰۶

۳. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث یازدهم: زیارت بردرب سرداب

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَلِیْفَةَ اللَّهِ وَ خَلِیْفَةَ آبَائِهِ الْمَهْدِیِّیْنَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَصِيَّ الْأَوْصِيَاءِ الْمَاضِیْنَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا حَافِظَ أَسْرَارِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ مِنَ الصَّفْوَةِ الْمُنتَجِبِیْنَ»^۱.

ترجمه: (ظاهراً از نائب دوم): سلام بر تو ای خلیفه خدا و خلیفه پدران مهدیینش، سلام بر تو ای وصی اوصیای گذشته، سلام بر تو ای حافظ اسرار رب العالمین، سلام بر تو ای بقیه الله از خالصان انتخاب شده. **شرح:** این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۲. در این زیارت، به صراحت، پدران حضرت مهدی علیه السلام، مهدیین نامیده شده‌اند نه فرزندان ایشان.

۱ . المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۵۸۶، المزار (لشهاد الاول) ص ۲۰۳، البلد الأمين ص ۲۸۴، المصباح للكفعمي ص ۴۹۵، بحار الأنوار ج ۹۹ ص ۱۱۶
۲ . الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث دوازدهم: پسر مهدیین

«أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى... وَعَلَيَّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْهَادِي وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ
الْعَسْكَرِيِّينَ وَالْمُنْتَظِرِ لِأَمْرِكَ وَالْقَائِمِ فِي أَمْرِكَ بِمَا يُرْضِيكَ وَالْحُجَّةَ عَلَيَّ
خَلْقِكَ وَالْخَلِيفَةَ لَكَ عَلَيَّ عِبَادِكَ الْمَهْدِيِّ بْنِ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: امام کاظم علیه السلام در دعای موسوم به دعای مستجاب: از تو
مسئلت دارم که بر... و علی بن محمد هادی عسکری و حسن بن علی
عسکری و آنکه منتظر امرتوست و قائم در امرت به آنچه تو را خشنود
می‌کند و حجت بر خلقت و خلیفه ات بر بندگانت، مهدی پسر مهدیین
صلوات بفرستی.

شرح: در این دعا به صراحت، حضرت مهدی علیه السلام مهدی پسر مهدیین
خوانده شده نه پدر مهدیین.

حدیث سیزدهم: دعای قنوت سامری

«عَلَى مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَ مِنْهَا جِهٍ وَ عَلَى دِينِ مُحَمَّدٍ وَ شَرِيعَتِهِ وَ عَلَى وِلَايَةِ عَلِيٍّ وَ إِمَامَتِهِ وَ عَلَى نَهْجِ الْأَوْصِيَاءِ وَ الْأَوْلِيَاءِ الْمُخْتَارِينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا الْمَخْصُوصِينَ بِالْإِمَامَةِ وَ الطَّهَارَةِ وَ الْوَصَايَةِ وَ الْحِكْمَةِ وَ التَّسْمِيَةِ بِالسَّبْطَيْنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ... وَ بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْهَادِي مِنَ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: معصوم^۲ در قنوت: بر ملت ابراهیم و راه او و بر دین محمد و شریعت او و بر ولایت علی و امامت او و بر روش اوصیاء و اولیای انتخاب شده از فرزندان آن دو که مخصوص به امامت و طهارت و وصایت و حکمت و نام گذاری اند به دو نوه، حسن و حسین... و به حسن بن علی هادی که مهدیین اند.

شرح: این قنوت توسط سید رضی نقل شده و در آن به صراحت، از حضرت علی علیه السلام تا امام عسکری علیه السلام مهدیین خوانده شده اند.

۱. مهج الدعوات ص ۳۲۸، بحار الأنوار ج ۸۲ ص ۲۷۱
۲. «وَذَكَرَ أَنَّهُ لِبَغْضِ الْأُئِمَّةِ». مهج الدعوات ص ۳۲۵، بحار الأنوار ج ۸۲ ص ۲۶۹

حدیث چهاردهم: زیارت بقیع

«أَشْهَدُ أَنْكُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَ نَصَحْتُمْ وَ صَبَرْتُمْ فِي ذَاتِ اللَّهِ وَ كُذِّبْتُمْ وَ أُسِيءَ إِلَيْكُمْ فَعَفَوْتُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ الْأَيَّمَةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام: گواهی می‌دهم یقیناً شما حقیقتاً (پیام خدا را) رساندید و خیرخواهی کردید و در خود خدا صبر نمودید و تکذیب شدید و به شما بدی شد اما بخشیدید و گواهی می‌دهم یقیناً شما ائمه راشدین مهدیین هستید.

شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل‌خداشه عنوان کرده^۲. همچنین در کتابی آمده که ناظم تمام احادیثش را معتبر می‌داند^۳. در این زیارت خطاب به چهار امام مدفون در قبرستان بقیع آن امامان مهدیین خوانده شده‌اند و پر واضح است که با توجه به تمام احادیث قبلی، همه دوازده امام مهدی هستند نه صرف این چهار امام.

۱. الکافی ج ۴ ص ۵۵۹، کامل الزیارات ص ۵۴، کتاب المزار (للمفید) ص ۱۸۷، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۷۹، المزار الكبير (لابن المشهدی) ص ۸۶ و...

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

۳. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۲۰

حدیث پانزدهم: زیارت در حرم نجف

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءُ... السَّلَامُ
 عَلَیْكَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ الرَّكِّيَّ...، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنَ...
 السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا جَعْفَرٍ
 مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ...
 السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا إِبْرَاهِيمَ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى...
 السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا الْحَسَنِ
 عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا مُحَمَّدٍ الْحَسَنَ... السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا
 أَبَا الْقَاسِمِ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ الْهَادِيَّ الْمَهْدِيَّ حُجَّةَ اللَّهِ عَلَى الْعَالَمِينَ...
 أَشْهَدُ أَنْكُمْ الْأَيُّمَةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ، التَّاطِقُونَ الصَّادِقُونَ، الْمُقَرَّبُونَ
 الْمُطَهَّرُونَ الْمُعْصُومُونَ، عَصَمَكُمُ اللَّهُ مِنَ الدُّنُوبِ، وَبَرَّأَكُمُ مِنَ الْغُيُوبِ، وَ
 اتَّمَنَّاكُمْ عَلَى الْغُيُوبِ!»^۱

ترجمه: ... گواهی می‌دهم شما امامان راشدین مهدیین هستيد
 گویندگان راستگویان مقربان مطهران معصومان خداوند شما را از گناه
 معصوم نموده و از عیب‌ها برکنارتان داشته و بر غیب‌ها امینتان دانسته.
شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده
 شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل‌خداشه

۱. المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۲۴۶-۲۴۸، بحار الأنوار ج ۹۷ ص ۳۴۳-۳۴۴

عنوان کرده^۱. در این زیارت بعد از سلام دادن بر تک تک دوازده امام به نام، گواهی می‌دهد که آنها امامان مهدیین هستند.

جمال حدیث در راه مهدیین این است

۳۵

۱. الأربعون حدیثاً پاورقی ص ۵۷

«فَأَخْبِرْنِي كَمْ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ مِنْ إِمَامٍ هُدَى هَادِينَ مَهْدِيَّيْنَ لَا يَضُرُّهُمُ خِذْلَانُ مَنْ خَذَلَهُمْ وَأَخْبِرْنِي أَيْنَ مَنْزِلِ مُحَمَّدٍ ص مِنَ الْجَنَّةِ وَمَنْ مَعَهُ مِنْ أُمَّتِهِ فِي الْجَنَّةِ قَالَ أَمَّا قَوْلُكَ كَمْ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ مِنْ إِمَامٍ هُدَى هَادِينَ مَهْدِيَّيْنَ لَا يَضُرُّهُمُ خِذْلَانُ مَنْ خَذَلَهُمْ فَإِنَّ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ اثْنَيْ عَشَرَ إِمَامًا هَادِينَ مَهْدِيَّيْنَ لَا يَضُرُّهُمُ خِذْلَانُ مَنْ خَذَلَهُمْ وَأَمَّا قَوْلُكَ أَيْنَ مَنْزِلِ مُحَمَّدٍ ص فِي الْجَنَّةِ فَفِي أَشْرَفِهَا وَأَفْضَلِهَا جَنَّةِ عَدْنٍ وَأَمَّا قَوْلُكَ مَنْ مَعَ مُحَمَّدٍ مِنْ أُمَّتِهِ فِي الْجَنَّةِ فَهَؤُلَاءِ الْإِثْنَا عَشَرَ أَيْمَّةُ الْهُدَى.

قَالَ الْفَتَى صَدَقْتَ فَوَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِنَّهُ لَمَكْتُوبٌ عِنْدِي بِإِمْلَاءِ مُوسَى وَخَطِّ هَارُونَ بِيَدِهِ»^۱.

ترجمه: امام صادق عليه السلام: يهودى پرسيد: به من خبر بده براى اين امت چقدر امام هدايت هاديان مهديين وجود دارد كه رها كردن آنكه ايشان را رها كند ضررى به آنها نمى زند؟ و به من خبر بده منزل محمد كجاي بهشت است و چه كسانى از امتش با او در بهشتند؟ امير المومنين عليه السلام فرمود: اما سخت براى اين امت چقدر امام هدايت هاديان مهديين وجود دارد كه رها كردن آنكه ايشان را رها كند به آنها ضررى نمى زند يقيناً

۱. كمال الدين ج ۱ ص ۲۹۸، الدر النظيم ص ۳۸۹، إرشاد القلوب ج ۲ ص ۳۲۰، الإنصاف ص ۳۶-۳۷، بحار الأنوار ج ۳ ص ۹۷، و ج ۳۶ ص ۳۷۶، و به اين مضمون از ابو طفيل با اين متن: فَقَالَ عَلِيُّ ع يَا يَهُودِيَّيْ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ اثْنَا عَشَرَ إِمَامًا مَهْدِيًّا كُلُّهُمْ هَادٍ مَهْدِيٌّ لَا يَضُرُّهُمُ خِذْلَانُ مَنْ خَذَلَهُمْ وَ مَوْضِعُ مُحَمَّدٍ ص فِي أَفْضَلِ مَنَازِلِ جَنَّةِ عَدْنٍ وَأَقْرَبِهَا مِنَ اللَّهِ وَأَشْرَفُهَا وَأَمَّا الَّذِي مَعَ مُحَمَّدٍ ص فِي مَنْزِلَتِهِ فَلَاثْنَا عَشَرَ الْأَيْمَّةُ الْمَهْدِيُّونَ. الغيبة للنعمانى ص ۹۸-۹۹ ح ۲۹

برای این امت دوازده امام هادیان مهدیین هست که رها کردن آنکه ایشان را رها کند به آنها ضرری نمی زند.

و اما سخت که منزل محمد در کجای بهشت است، در شریف ترین و برترینش بهشت عدن، و اما سخت چه کسانی از امتش با محمد در بهشتند همان دوازده امام هدی. یهودی گفت: راست گفتمی به خدایی که جز او معبودی نیست این حقیقتاً نزد من به املائی موسی و خط هارون به دستش نوشته است.

شرح: در این حدیث تصریح شده که برای امت اسلام دوازده امام مهدی وجود دارد که همان ها همنشین پیامبر ﷺ در بهشت اند و ناظم عقیلی تصریح کرده آنها که همنشین حضرت در بهشتند همان دوازده امامند نه دوازده مهدی از فرزندان قائم علیه السلام!

حدیث هفدهم: سنت مهدیین

وَمِنْ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ: «عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي»!^۱

ترجمه: پیامبر ﷺ: بر شما باد به سنت من و سنت مهدیین بعد از من.

شرح: این واضح است که بعد از پیامبر ﷺ، دوازده امام بوده‌اند پس اینکه گفته‌اند «و سنت مهدیین بعد از من» کاملاً روشن است همان امامان را قصد کرده‌اند و البته با توجه به شانزده حدیث قبلی نیز مطلب روشن است.

حدیث هجدهم: دعای در عرفه

«... وَ مُتَقَرَّبُ إِلَيْكَ وَ بِنَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ وَ أَكْرَمِهِمْ لَدَيْكَ وَ أَوْلَاهُمْ بِكَ وَ أَطْوَعِهِمْ لَكَ وَ أَعْظَمِهِمْ مِنْكَ مَنْزِلَةً وَ عِنْدَكَ مَكَانًا وَ بِعِثْرَتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ الَّذِينَ افْتَرَضْتَ طَاعَتَهُمْ وَ أَمَرْتَ بِمَوَدَّتِهِمْ وَ جَعَلْتَهُمْ وَّلَاةَ أَمْرِكَ بَعْدَ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ»^۱.

ترجمه: امام سجاد عليه السلام: من به تو و به پیامبرت صلى الله عليه وآله تقرب می جویم... و به عترت او صلی الله علیه هدايتگران مهديين همان ها که طاعتشان را واجب کردی و به دوست داشتن شان دستور دادی و آنها را بعد از پیامبرت والیان امرت قرارشان دادی صلوات تو بر او و آتش.

شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۲. در این دعا تصریح می کند که خداوند بعد از پیامبر صلى الله عليه وآله، هادیان مهديين را والیان امر خود قرار داده، در حالیکه بعد از پیامبر صلى الله عليه وآله، دوازده امام بوده اند، که روشن می کند مهديين همان ها هستند.

غیر از اینکه بعد از تقرب به پیامبر صلى الله عليه وآله به این مهديين تقرب جسته و معنا ندارد به دوازده امام تقرب نجوید و بعد از پیامبر صلى الله عليه وآله پیرد به مهديين از فرزندان قائم عليه السلام !!!

۱. کتاب المزار (للمفید) ص ۱۵۹، مصباح المتعجد ج ۲ ص ۶۹۴، المزار الکبیر (لابن المشهدی) ص ۴۵۲، إقبال الأعمال ج ۱ ص ۳۶۲، البلد الأمین ص ۲۴۸، المصباح للكفعمي ص ۶۶۷
۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

علاوه بر این، این مهدیین را به پنج صفت توصیف نموده که در روایات دیگر، همان دوازده امام دانسته شده اند:

(الف) مهدیین را همان عترت رسول خدا ﷺ دانسته، و عترت ایشان همان دوازده امام معرفی شده اند:

امام حسین علیه السلام: از امیر المومنین درباره معنای سخن رسول خدا پرسیده شد که: من در میان شما دو چیز ارزشمند باقی می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم، عترت کیانند؟ فرمود: من و حسن و حسین و امامان نهگانه از فرزندان حسین که نهمینشان مهدی آنها و قائم آنهاست:

«سُئِلَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ص عَنْ مَعْنَى قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ ص: إِنِّي مُخَلِّفٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي، مَنِ الْعِترَةُ؟ فَقَالَ: أَنَا وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَ الْأَئِمَّةُ التِّسْعَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ تَأْسِعُهُمْ مَهْدِيُهُمْ وَقَائِمُهُمْ»^۱.

(ب) طاعت این مهدیین را فریضه دانسته و در روایات، آنها که مفترض الطاعه معرفی شده‌اند همان دوازده امام علیهم السلام اند:

«اللَّهُمَّ فَكَمَا هَدَيْتَنِي بِوِلَايَةِ مَنْ فَرَضْتَ طَاعَتَهُ عَلَيَّ مِنْ وِلَاةِ أَمْرِكَ بَعْدَ رَسُولِكَ ص حَتَّى وَالَيْتَ وِلَاةَ أَمْرِكَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَ عَلِيًّا وَ مُحَمَّدًا وَ جَعْفَرًا وَ مُوسَى وَ عَلِيًّا وَ مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ وَ الْحُجَّةَ الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ»^۲.

و اصلاً در قرآن فقط اطاعت اولی الامر دستور داده شده که روشن

۱. کمال الدین ج ۱ ص ۲۴۰-۲۴۱ ح ۶۴

۲. کمال الدین ج ۲ ص ۵۱۲

می‌کند مفترض الطاعه در این امت، همان اولی الامر هستند که مصادیق آن نیز همان دوازده امام علیهم‌السلام معرفی شده‌اند:

جابر انصاری گوید: چون خدای عزیز و جلیل بر پیامبرش محمد آیه اولی الامر را نازل نمود، گفتیم: ای رسول خدا، خدا و رسولش را شناختیم، اما اولی الامر که خداوند اطاعت آنها را به اطاعت شما قرین کرده‌اند؟ فرمودند: ای جابر آنها خلفای من و امامان مسلمین بعد از منند اولین شان علی سپس حسن و حسین... سپس علی بن محمد سپس حسن بن علی سپس همنام من و هم کنیه من حجت خدا در زمینش و بقیه او در بندگانش پسر حسن بن علی، همان که خدای تعالی ذکره بر دو دستش مشارق زمین و مغاربش را فتح می‌کند همان که از شیعه اش و دوستانش طوری غائب می‌شود که در آن بر عقیده به امامتش ثابت نمی‌ماند جز آنکه خداوند قلبش را برای ایمان امتحان کرده باشد:

«سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ ص: "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ" قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ عَرَفْنَا اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَمَنْ أُولُو الْأَمْرِ الَّذِينَ قَرَنَ اللَّهُ طَاعَتَهُمْ بِطَاعَتِكَ؟ فَقَالَ ع: هُمْ خُلَفَائِي يَا جَابِرُ وَأَيْمَةُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ بَعْدِي أَوْلُهُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْمَعْرُوفُ فِي التَّوْرَةِ بِالْبَاقِرِ وَ سَتُدْرِكُهُ يَا جَابِرُ فَإِذَا لَقِيْتَهُ فَأَقْرِئْهُ مِنِّي السَّلَامَ ثُمَّ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ثُمَّ مُوسَى بْنُ

جَعْفَرٍ ثُمَّ عَلِيٍّ بِنِ مُوسَى ثُمَّ مُحَمَّدٍ بِنِ عَلِيٍّ ثُمَّ عَلِيٍّ بِنِ مُحَمَّدٍ ثُمَّ الْحَسَنِ
 بِنِ عَلِيٍّ ثُمَّ سَمِيِّ وَكِنِيِّ حُجَّةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَبَقِيَّتُهُ فِي عِبَادِهِ ابْنِ
 الْحَسَنِ بِنِ عَلِيٍّ ذَاكَ الَّذِي يُفْتَحُ اللَّهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ عَلَى يَدَيْهِ مَشَارِقَ الْأَرْضِ
 وَمَعَارِبَهَا ذَاكَ الَّذِي يَغِيبُ عَنْ شِيعَتِهِ وَأَوْلِيَائِهِ غَيْبَةً لَا يَنْبُتُ فِيهَا عَلَى
 الْقَوْلِ بِإِمَامَتِهِ إِلَّا مَنْ امْتَحَنَ اللَّهَ قَلْبَهُ لِلْإِيمَانِ»^۱.

(ج) می گوید خداوند به مودت آنها امر کرده، و در روایات مصداق آن را
 دوازده امام علیهم السلام دانسته اند:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ أُولِي الْأَمْرِ الَّذِينَ أَمَرْتَ بِطَاعَتِهِمْ وَ
 أُولِي الْأَرْحَامِ الَّذِينَ أَمَرْتَ بِصَلَاتِهِمْ وَ ذَوِي الْقُرْبَى الَّذِينَ أَمَرْتَ بِمَوَدَّتِهِمْ»^۲.
 در این دعا اولی الامر را همان کسانی می داند که به مودت شان امر
 شده، و مصداق اولی الامر بیان شد.

(د) آنها را ولات امر خدا دانسته و این وصف دوازده امام علیهم السلام است:

«اللَّهُمَّ فَكَمَا هَدَيْتَنِي بِوَلَايَةِ مَنْ فَرَضْتَ طَاعَتَهُ عَلَيَّ مِنْ وُلَاةِ أَمْرِكَ بَعْدَ
 رَسُولِكَ ص حَتَّى وَالَيْتَ وُلَاةَ أَمْرِكَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ
 عَلِيًّا وَ مُحَمَّدًا وَ جَعْفَرًا وَ مُوسَى وَ عَلِيًّا وَ مُحَمَّدًا وَ عَلِيًّا وَ الْحَسَنَ وَ الْحُجَّةَ
 الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ»^۳.

«إِنَّ لِدَلِكِ الْأَمْرِ وُلَاةً بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ص فَقُلْتَ مَنْ هُمْ فَقَالَ أَنَا وَ أَحَدَ عَشَرَ

۱. کمال الدین ج ۱ ص ۲۵۳ ح ۳

۲. مصباح المتعجد ج ۱ ص ۲۴۲

۳. کمال الدین ج ۲ ص ۵۱۲

مِنْ صُلْبِي أَيْمَةً مُحَدَّثُونَ»^۱.

«وَلِذَلِكَ الْأَمْرِ وُلاةٌ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ص فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ مَنْ هُمْ قَالَ أَنَا وَ
أَحَدَ عَشَرَ مِنْ صُلْبِي أَيْمَةً مُحَدَّثُونَ»^۲.

هـ) آنها را «الهداة» دانسته و این صفت نیز برای امامان دوازده گانه بیان شده است:

«فَأَمَلَى عَلَيْهِ أَسْمَاءُ الْأَيْمَةِ الْهُدَاةِ مِنْ بَعْدِهِ رَجُلًا رَجُلًا وَعَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
يَحْطُطُهُ بِيَدِهِ. وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنِّي أَشْهَدُكُمْ أَنَّ أَخِي وَوَزِيرِي وَ
وَارِثِي وَخَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ثُمَّ
مِنْ بَعْدِهِمْ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ»^۳.

۱ . الكافي ج ۱ ص ۲۴۷ ح ۲

۲ . الكافي ج ۱ ص ۵۳۳ ح ۱۱

۳ . کتاب سلیم ج ۲ ص ۸۷۷

حدیث نوزدهم: دعایی در عرفه

«وَأَتُوَسَّلُ إِلَيْكَ بِالْأَيْمَةِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِسِرِّكَ وَأَظْلَعْتَهُمْ عَلَيَّ خَفِيَّتِكَ
وَاخْتَرْتَهُمْ بِعِلْمِكَ وَطَهَّرْتَهُمْ وَأَخْلَصْتَهُمْ وَاصْطَفَيْتَهُمْ وَأَصْفَيْتَهُمْ وَ
جَعَلْتَهُمْ هُدَاةً مَهْدِيَّينَ»^۱

امام سجاد علیه السلام در ادامه همان دعا: خدایا من با ائمه به تو متوسل می شوم همان ها که آنها را برای رازت اختیار کردی و بر پنهانت مطلعشان نمودی و آنها را برای علمت انتخاب کردی و پاکشان نمودی و خالصشان کردی و آنها را برگزیدی و صافشان نمودی و ایشان را هدایتگران مهدیین قرار دادی.

شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۲. در این دعا صریحاً امامان را همان مهدیین می داند و آنها را به اوصافی توصیف می کند که تماماً درباره امامان دوازده گانه بیان شده است نه مهدیین از فرزندان قائم علیه السلام.

۱. کتاب المزار (للمفید) ص ۱۶۰، مصباح المتعجد ج ۲ ص ۶۹۴-۶۹۵، المزار الکبیر (لابن المشهدی) ص ۴۵۲-۴۵۳، اقبال الأعمال ج ۱ ص ۳۶۲، البلد الامین ص ۲۴۹، المصباح للكفعمی ص ۶۶۷-۶۶۸ و...
۲. الأربعون حدیثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث بیستم: دعای شب سه شنبه

«وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَعَلَى عَشْرَتِهِ الْمَهْدِيِّينَ وَ
السَّلَامَ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»^۱

ترجمه: و خدا بر سرور ما محمد آخرین پیامبران و بر عترت مهدیین
اش صلوات فرستد و سلام و رحمت خداوند و برکاتش بر آنها باد.

شرح: این دعا توسط شیخ طوسی ثبت شده و طبق منهج ناظم
عقیلی، چنین عالم بزرگی لا بد به معصوم سند داشته که آن را نقل کرده
است. در این دعا تصریح می‌کند عترت پیامبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ موصوف به مهدیین
هستند و مصداق عترت در روایت گذشت که همان دوازده امامند و البته
حضرت فاطمه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا در همه مقامات به جز امامت، با ائمه دوازده گانه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ
شراکت دارند.

۱. مصباح المتعجد ج ۲ ص ۴۶۴، البلد الأمين ص ۱۲۰، المصباح للكفعمی ص ۱۱۸، بحار الأنوار ج ۸۷
ص ۱۸۳

حدیث بیست و یکم: صلوات منسوب

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَيْمَةِ الْهَادِيْنَ الْمَهْدِيْنَ الْعُلَمَاءِ
الصَّادِقِيْنَ الْأَبْرَارِ الْمُتَّقِيْنَ»^۱.

ترجمه: حضرت مهدی علیه السلام: خداوند ابر محمد و اهل بیت او صلوات
بفرست امامان هادیان مهدیین علمای صادقین خوبان متقین.

شرح: این صلوات در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمد
شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه
عنوان کرده^۲. همچنین ناظم عقیلی صدور این صلوات را قطعی و غیر
قابل خدشه شمرده است^۳. در این صلوات، اهل بیت پیامبر صلی الله
علیه و علیهم همان امامان هادیان مهدیین دانسته شده‌اند و باز اوصافی
برایشان آورده شده که برای دوازده امام علیهم السلام است.

۱. الغيبة للطوسي ص ۲۷۹، المزار الكبير (لابن المشهدی) ص ۲۶۸، بحار الأنوار ج ۵۲ ص ۲۱

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

۳. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۴۰

حدیث بیست و دوم: نوعی تشهد در نماز

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ السَّلَامُ عَلَى الْأَيِّمَةِ الْهَادِيَةِ الْمَهْدِيَّةِ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ»^۱.

ترجمه: سلام بر تو ای پیامبر و رحمت خدا و برکاتش بر تو باد سلام بر تمام انبیای خدا و ملائکه اش و رسولانش سلام بر ائمه هادیان مهدیین سلام بر ما و بر بندگان صالح خداوند.

شرح: این تشهد را شیخ طوسی ثبت نموده و شیخ کفعمی خواندن آن را مستحب دانسته^۲ و طبق منهج ناظم عقیلی، چنین عالمان بزرگی لا بد سند به معصوم داشته اند که آن را مستحب خوانده اند. در این تشهد پس از فرستادن سلام بر پیامبر اسلام ﷺ و دیگر پیامبران ﷺ بر امامان سلام فرستاده و همان ها را مهدیین دانسته، و روشن است که منظور از این امامان، مهدیین از فرزندان قائم عجل الله فرجه نیستند چون معنا ندارد امامان بعد از پیامبر ﷺ را نادیده بگیرد و بر مهدیین از فرزندان قائم عجل الله فرجه سلام بفرستد!

بماند که اصلاً مهدیین از فرزندان قائم عجل الله فرجه فقط یک حدیث آن هم طبق یک برداشت دارد و عقلانی نیست این همه حدیث صریح قبلی را نادیده

۱. مصباح المتعجد ج ۱ ص ۴۹، فلاح السائل ص ۱۶۳، البلد الأمين ص ۸

۲. البلد الأمين ص ۷

بگیریم و این را طبق آن یکی تفسیر کنیم!

البته اتباع احمد بصری دو حرف دیگر در برابر این متن های واضح بیان می کنند:

الف) مراد از امامان مهدیین در اینگونه متن ها، هم دوازده امام است و هم دوازده مهدی، زیرا دوازده مهدی نیز دارای مقام امامتند! اما این حرف، خلاف تنها مستند آنها یعنی حدیث وصیت است که دوازده مهدی را جدا از دوازده امام ذکر کرده و خود اتباع هم بر این تاکید دارند که دوازده امام از دوازده مهدی جدا هستند.

ب) اینکه دوازده امام، مهدی هم هستند منافاتی ندارد که دوازده مهدی هم از فرزندان قائم علیه السلام وجود داشته باشند!

اما اصلاً دلیل نظریه دوازده مهدی از فرزندان قائم علیه السلام چیست تا ما این حدیث و امثال آن را بر آن تفسیر کنیم یا نسبت به آنها تعمیم دهیم؟! تک حدیث وصیت در مقابل این همه حدیث؟!!

و اصلاً اگر دوازده امام، مهدی هم هستند، و دوازده مهدی مورد ادعای احمد بصری نیز امام هستند دیگر جدا سازی آنها از هم در حدیث وصیت چه معنایی دارد؟!!

غیر از اینکه با وجود این همه حدیث که با بیانات مختلف مهدی اول و آخر را در همین دوازده امام تعیین کرده اند دیگر جایی برای تک حدیث بسیار ضعیف وصیت باقی نمی ماند.

و ما در مقابل این احتمالات و ادعاهای خود ساخته دوباره نص صریح
امام حسین علیه السلام را یادآور می‌شویم که فرمودند:
«از ما دوازده مهدی هست اولین شان امیر المومنین علی بن ابی طالب
و آخرین شان نهمین از فرزندان من و او همان امام قائم به حق است».

حدیث بیست و سوم: قنوت نماز وتر

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَعَلَى أُمَّةِ
الْهُدَى الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: خداوند! بر محمد بنده ات و رسولت و بر امامان هدایت
راشدین مهدیین به برترین صلوات خود صلوات بفرست.
شرح: شیخ طوسی و علامه مجلسی نگاشته اند: خواندن این قنوت
مستحب است^۲ و طبق منهج ناظم عقیلی، چنین عالمان بزرگی لا بد
سندی به معصوم داشته اند که خواندن این را مستحب دانسته اند و
دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان علیهم السلام به مانند حدیث قبل واضح
است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

۱. مصباح المتجهد ج ۱ ص ۱۵۴، المصباح للكفعمي ص ۵۳
۲. مصباح المتجهد ج ۱ ص ۱۵۲، بحار الأنوار ص ۸۴ ص ۲۷۳

حدیث بیست و چهارم: عمل برگشت به خانه

«... السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ خَاتَمِ التَّبَيِّنِ السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّةِ
الْهَادِيَةِ الْمُهَدِّيَةِ»^۱.

ترجمه: ... سلام بر محمد بن عبد الله آخرین پیامبران سلام بر امامان
هادیان مهدیین.

شرح: دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان عليه السلام به مانند حدیث قبل
واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

حدیث بیست و پنجم: عمل مسجد کوفه

«ثُمَّ تَدْخُلُ الْمَسْجِدَ وَتَقُولُ: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِاللَّهِ وَبِمُحَمَّدٍ، وَبِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالأئِمَّةِ (الْهَادِيْنَ) الْمَهْدِيِّينَ الصَّادِقِينَ، النَّاطِقِينَ الرَّاشِدِينَ، الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَظَهَّرَهُمْ تَظْهِيراً رَضِيئاً بِهِمْ أئِمَّةً وَهُدَاةً وَ مَوَالِي»^۱.

ترجمه: امیر المومنین علیه السلام: سپس داخل مسجد کوفه شده می گویی: الله اكبر الله اكبر الله اكبر اين مقام پناهنده به خدا و به محمد و به ولايت امير المومنين و ائمه مهديين صادقين ناطقين راشدين است همانها كه خدا پليدي را از آنان برده و كاملاً پاكشان نموده است من به اينها به عنوان امامان و هدايتگران و صاحبان ولايت راضي شدم.

شرح: اين دعا در كتابي آمده كه ناظم عقيلي آن را از اصول معتمده شيعه دانسته و به همين واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غير قابل خدشه عنوان کرده^۲. در اين دعا پس از ولايت امير المومنين علیه السلام ولايت امامان مهديين ذکر شده و آنها به صفاتي معرفي شده اند كه در احاديث ديگر براي دوازده امام دانسته گشته اند و در پايان هم می فرمايد من به همين ها به عنوان امام و هدايتگر و صاحب ولايت راضي شدم، كه يعنى هيچ امام و هدايتگر و صاحب ولايت ديگري نيست.

۱. از مزار شهيد.

۲. المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۱۶۲، المزار (للشهيد الاول) ص ۲۳۱، بحار الأنوار ج ۹۷ ص ۴۱۰

۳. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

و از جمله اوصافی که برای این امامان مه‌دیین بیان نموده صفت صادقین اشاره به آیه «یا ایُّها الذّین آمنوا اتّقوا الله و کونوا مع الصّادقین»^۱ است که در روایات تصریح شده مقصودشان اوصیای پیامبر ﷺ تا روز قیامت اند:

«أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ فَقَالَ سَلْمَانُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَامَّةٌ هَذَا أُمَّ حَاصَّةٌ قَالَ صَ أَمَّا الْمَأْمُورُونَ فَعَامَّةُ الْمُؤْمِنِينَ أَمْرُوا بِذَلِكَ وَ أَمَّا الصَّادِقُونَ فَحَاصَّةٌ لِأَخِي عَلِيٍّ وَ أَوْصِيَائِي مِنْ بَعْدِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ... أَوْلَهُمْ أَحِي عَلِيٌّ وَ وَزِيرِي وَ وَارِثِي وَ خَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي وَ وَلِيِّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي هُوَ أَوْلُهُمْ ثُمَّ ابْنِي الْحَسَنُ ثُمَّ ابْنِي الْحُسَيْنِ ثُمَّ تَسَعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ وَاحِدٌ بَعْدَ وَاحِدٍ حَتَّى يَرِدُوا عَلَيَّ الْحَوْضَ»^۲.

«یا ایُّها الذّین آمنوا اتّقوا الله و کونوا مع الصّادقین فقال سلیمان یا رسول الله اعمامة هی ام حاصّة فقال اما المأمورون فعمامة [الإن جماعة] المؤمنین امرؤا بذلک و اما الصادقون فحاصّة [الأخی] علی بن ابي طالب و اوصیائی من بعده إلى یوم القیامة»^۳.

و باز تصریح کرده اند که این اوصیای تا روز قیامت، حضرت علی علیه السلام تا امام دوازدهم علیه السلام اند:

«أَنَا وَ أَخِي وَ الْأَحَدَ عَشَرَ إِمَاماً أَوْصِيَائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّهُمْ هَادُونَ مَهْدِيُونَ أَوْلُ الْأَوْصِيَاءِ بَعْدَ أَخِي الْحَسَنِ ثُمَّ الْحُسَيْنِ ثُمَّ [تِسْعَةٌ مِنْ] وُلْدِ

۱. التوبة: ۱۱۹.

۲. کتاب سلیم ج ۲ ص ۶۴۷-۶۴۸.

۳. کتاب سلیم ج ۲ ص ۷۶۱-۷۶۲.

الْحُسَيْنِ فِي مَنْزِلٍ وَاحِدٍ فِي الْجَنَّةِ»^١.

«أَوْصِيَّائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالَا يَا رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَهُمْ لَنَا قَالَ عَلِيُّ أَخِي وَ
وَزِيرِي وَوَارِثِي وَوَصِيِّي وَخَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي وَوَلِيُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي ثُمَّ
ابْنِي الْحَسَنُ ثُمَّ ابْنِي الْحُسَيْنُ ثُمَّ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ ابْنِي الْحُسَيْنِ وَاحِدٌ بَعْدَ
وَاحِدٍ الْقُرْآنُ مَعَهُمْ وَهُمْ مَعَ الْقُرْآنِ لَا يُفَارِقُونَهُ وَلَا يُفَارِقُهُمْ حَتَّى يَرُدُّوا عَلَيَّ
حَوْضِي»^٢.

«أَوْصِيَّائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ [ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص يَا سَلْمَانَ اشْهَدْ أَنْتَ
وَمَنْ حَضَرَكَ بِذَلِكَ وَلِيُبَلِّغَ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ] فَقَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ يَا
رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَهُمْ لَنَا فَقَالَ عَلِيُّ أَخِي وَوَزِيرِي وَوَصِيِّي [وَوَارِثِي] وَخَلِيفَتِي
فِي أُمَّتِي وَوَلِيُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي وَأَحَدَ عَشَرَ إِمَامًا مِنْ وُلْدِهِ [أَوْلَهُمْ ابْنِي]
الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ثُمَّ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ»^٣.

«أَوْصِيَّائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَهُمْ لِي قَالَ عَلِيُّ أَخِي وَ
وَصِيِّي وَوَارِثِي وَخَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي وَوَلِيُّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي وَأَحَدَ عَشَرَ
إِمَامًا مِنْ وُلْدِهِ أَوْلَهُمْ ابْنِي حَسَنٌ ثُمَّ ابْنِي حُسَيْنٌ ثُمَّ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ
وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ»^٤.

«أَوْصِيَّائِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّهُمْ هَادُونَ مُهْدِيُونَ وَ أَوْلُ الْأَوْصِيَاءِ بَعْدِي
أَخِي عَلِيُّ ثُمَّ حَسَنٌ ثُمَّ حُسَيْنٌ ثُمَّ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ فِي دَرَجَتِي»^٥.

١ . كتاب سليم ج ٢ ص ٥٦٥-٥٦٦

٢ . كتاب سليم ج ٢ ص ٦٤٥

٣ . كتاب سليم ج ٢ ص ٧٥٩

٤ . الغيبة للنعماني ص ٧٥

٥ . كمال الدين ج ١ ص ٢٦٣

«أَوْصِيَانِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالَا يَا رَسُولَ اللَّهِ بَيْنَهُمْ لَنَا قَالَ عَلِيٌّ أَخِي وَ
وَزِيرِي وَوَارِثِي وَوَصِيِّي وَخَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي وَوَلِيٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي ثُمَّ ابْنِي
الْحَسَنُ ثُمَّ ابْنِي الْحُسَيْنُ ثُمَّ تِسْعَةٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ وَاحِدٌ بَعْدَ وَاحِدٍ»^١.

حدیث بیست و ششم: دعای بعد از نماز

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَى الْأَيْمَةِ
الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ آلِ طه وَيَاسِينَ»^۱

ترجمه: (منسوب به حضرت رضا علیه السلام): سلام بر تو ای پیامبر و رحمت
خدا و برکاتش بر تو باد سلام بر امامان راشدین مهدیین از آل طه و یاسین.
شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی کلماتی درباره صحت
صدورش از معصوم آورده است^۲ و دلالت این فقره بر مهدی بودن
امامان علیهم السلام به مانند حدیث قبل واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات
اتباع احمد گذشت.

۱. الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام ص ۱۱۵

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۴۶

حدیث بیست و هفتم: دعای قبل از نماز

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَالْأَيِّمَةِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ آلِ طه وَيَاسِينَ وَأُقَدِّمُهُمْ بَيْنَ يَدَيَّ حَوَائِجِي كُلِّهَا»^۱

ترجمه: (منسوب به حضرت رضا علیه السلام): خداوند! من به سوی تو با پیامبرت پیامبر رحمت و با امامان راشدین مهدیین از آل طه و یاسین توجه می‌کنم و آنها را پیش روی تمام حوائجم مقدم می‌دارم.

شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی کلماتی درباره صحت صدورش از معصوم آورده است^۲ و دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان علیهم السلام به مانند حدیث قبل واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

۱. الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام ص ۱۳۸

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۴۶

حدیث بیست و هشتم: وداع امام حسین علیه السلام

«السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَوَصِيِّ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ السَّلَامُ عَلَى الْأَيْمَةِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام: سلام بر امیر مومنان و وصی رسول پروردگار عالمیان و رهبر رو سفیدان، سلام بر امامان راشدین مهدیین.

شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقلی آن را از اصول معتمدہ شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۲. دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان علیهم السلام به مانند حدیث قبل واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت. و من تعجب می کنم که اهل بیت علیهم السلام در هر جا که شده تذکر داده اند مهدیین این امت همان امامان این امتند و با این همه تصریح و تاکید، چشمان اتباع به روی حقیقت بسته مانده است.

۱. کامل الزیارات ص ۲۵۵، کتاب المزار (للمفید) ص ۱۲۸، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۶۷، مصباح المتعجد ج ۲ ص ۷۲۷، المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۳۹۳، المزار (للمشہد الاول) ص ۱۳۷، بحار الأنوار ج ۹۸ ص ۲۸۰، ۲۰۳.

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷.

حدیث بیست ونهم: عملی برای مسجد کوفه

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَأَنَّ عَلِيًّا وَوَلِيِّهُ، وَالأئِمَّةَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَوْلِيَائِي (أَوْلِيَاؤُهُ)»^۱، وَحُجَّةُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ»^۲.

ترجمه: امیر المومنین عليه السلام: گواهی می‌دهم معبودی جز الله نیست تنهاست شریکی برایش نیست و گواهی می‌دهم محمد عبد او و رسولش هست و اینکه علی ولی اوست و امامان مهدیین از فرزندان او صاحب ولایتان من و حجت خداوند بر خلقش هستند.

شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۳. دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان عليهم السلام به مانند حدیث قبل واضح است بلکه این ائمه از ذریه در روایات دیگر بیان شده اند: «عَدَّتْهُمْ عِدَّةٌ نُبَّاءٍ بَنِي إِسْرَائِيلَ ثُمَّ قَالَ ص يَا جَابِرُ أَوْلَهُمْ عَلِيٌّ بَنُ أَبِي طَالِبٍ وَآخِرُهُمُ الْقَائِمُ»^۴.

نیز تصریح شده که این ائمه از ذریه، همان رجال اعراف هستند: «أنه إذا كان يوم القيامة كان به رسول الله وأمير المؤمنين والأئمة من

۱. از مزار شهید.

۲. المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۱۶۲، المزار (للشهيد الاول) ص ۲۳۱، بحار الأنوار ج ۹۷ ص ۴۱۰

۳. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

۴. التحصين ص ۵۷۱، مائة منقبة ص ۷۲

ذريته ص وهم الذين عنى الله سبحانه بقوله وَ عَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ
 كَلَّا بِسِيمَاهُمْ وَ نَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَ هُمْ
 يُظْمَعُونَ»^١.

و تصریح شده که رجال اعراف همان دوازده امام اند:

«عَنْ أَبِي ذَرِّرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ فَاطِمَةَ ع تَقُولُ سَأَلْتُ أَبِي ع
 عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ عَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كَلَّا بِسِيمَاهُمْ قَالَ
 هُمْ الْأَيُّمَةُ بَعْدِي عَلِيِّ وَ سِبْطَايَ وَ تِسْعَةَ مَنْ صُلِبَ الْحُسَيْنِ هُمْ رِجَالُ
 الْأَعْرَافِ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ يَعْرِفُهُمْ وَ يَعْرِفُونَهُ»^٢.

١. تصحيح اعتقادات الإمامية ص ١٠٦
 ٢. كفاية الأثر ص ١٩٤-١٩٥

«نَحْنُ عَلَى وَصِيَّتِكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ الَّتِي أَوْصَيْتَ بِهَا ذُرِّيَّتَكَ مِنْ
الْمُرْسَلِينَ وَالصَّادِقِينَ وَنَحْنُ مِنْ شِيعَتِكَ وَشِيعَةَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ص وَ
عَلَيْكَ^۱ وَعَلَى جَمِيعِ الْمُرْسَلِينَ وَالْأَنْبِيَاءِ وَالصَّادِقِينَ وَنَحْنُ عَلَى مِلَّةِ
إِبْرَاهِيمَ^۲ وَدِينِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَالْأُمَّةِ الْمَهْدِيَّةِ وَوَلَايَةِ مَوْلَانَا عَلِيِّ
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ»^۳.

ترجمه: ما بر وصیت تو ای ولی مومنان پابرجاییم همانگونه که
فرزندان از مرسلین و صدیقان را به آن توصیه کردی، و ما از شیعیان تو و
شیعه پیامبرمان محمدیم که صلوات خدا بر او و آلش و بر تو و بر جمیع
مرسلین و انبیاء و صدیقین باد و ما بر ملت ابراهیم و دین محمد نبی
امی و امامان مهدیین و ولایت مولای مان امیر المومنین هستیم.

شرح: این دعا در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده
شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه
عنوان کرده^۲. دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان علیهم السلام به مانند حدیث
قبل واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

۱. در مزار مشهدی اینگونه است: «وَشِيعَةَ نَبِيِّكَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَيْنِكَ» و در مزار شهید
اینگونه: «وَشِيعَةَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ عَلَيْنِكَ» و درست نیست.

۲. در مزار مشهدی و مزار شهید اینگونه است: «الصَّادِقِينَ وَ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ» و درست نیست.

۳. بحار الأنوار ج ۹۷ ص ۴۱، المزار (للمشهد الاول) ص ۲۳۳، المزار الكبير (لابن المشهدی) ص ۱۶۳

۴. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث سی و یکم: زیارت بردرب حرم سامراء

«السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَى
أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، السَّلَامُ عَلَى الْأَئِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ الْمَهْدِيِّينَ،
الَّذِينَ أَمَرُوا بِطَاعَةِ اللَّهِ»^۱.

ترجمه: سلام بر رسول خدا، سلام بر محمد بن عبد الله، سلام بر امیر
المومنین علی بن ابی طالب، سلام بر ائمه مهدیین از فرزندان او، آنها که
به طاعت خدا امر کردند.

شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمده
شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل
خدشه عنوان کرده^۲. در این زیارت، امامان از فرزندان امیر المومنین علیهم السلام
را مهدیین دانسته و امامان از فرزندان در احادیث فراوان همان یازده امام
شیعه معرفی شده اند.

۱. المزار الكبير (لابن المشهدي) ص ۶۵۵، بحار الأنوار ج ۹۹ ص ۷۷
۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث سی و دوم: دعای شب هفتم ماه رمضان

«... وَ ابْعَثْنِي عَلَى الْإِيمَانِ بِكَ وَ التَّصَدِيقِ بِكِتَابِكَ وَ رَسُولِكَ وَ حُبِّ
الْأَيِّمَةِ الْمَهْدِيِّينَ أُولِي الْأَمْرِ الَّذِينَ أَمَرْتُ بِطَاعَتِهِمْ فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ بِهِمْ
أَيُّمَةً»^۱.

ترجمه: ... و مرا بر ایمان به خودت و تصدیق به کتابت و رسالت و
محبت ائمه مهديين محشور گردان صاحبان امر همان ها که به طاعتشان
امر کردی که من یقیناً حقیقتاً به آنها به عنوان ائمه راضی شده‌ام.

شرح: این دعا در کتاب ابن ابی قره آمده که ناظم عقیلی کلی درباره
وثاقت وی و اعتبار کتابش قلم زده و اذعان کرده که چون کتاب او جزو
اصول یا کتب معتبر است نیازی به بررسی سند ندارد. در این دعا ائمه
مهديين را همان اولی الامر معرفی می‌کند و قبلاً نص صریح نبوی درباره
مصادیق اولی الامر را بیان کردیم که همان دوازده امام علیهم‌السلام اند و در ادامه
به همان ها به عنوان امام رضایت می‌دهد که روشن می‌کند هیچ امام
دیگری غیر آنها نیست و اتفاقاً در جای دیگر تصریح شده: آن امامانی
که ما باید نسبت به امامت آنها اعلام رضایت کنیم همین دوازده امام
هستند:

«رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَ بِالْإِسْلَامِ دِينًا وَ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ نَبِيًّا وَ

۱. إقبال الأعمال ج ۱ ص ۱۳۰، بحار الأنوار ج ۹۵ ص ۲۵

۲. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۴۳

بِالْقُرْآنِ كِتَاباً وَبِعَلِيِّ إِمَاماً وَبِالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ
مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلِيِّ بْنِ مُوسَى
وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَالْخَلْفِ الصَّالِحِ
أَيُّمَّةً وَسَادَةً وَقَادَةً»^١.

حدیث سی و سوم: دعای رفتن به نماز فطر

«...اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِئِمَّةِ الْهُدَى الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: امام رضا علیه السلام: ... خداوندا بر محمد و ائمه هداي مهديين صلوات بفرست.

شرح: در اين دعا پس از صلوات بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم بر ائمه مهديين صلوات می فرستد و روشن است که مرادش، امامان بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم است نه امامان مورد ادعای احمد بصری بعد از قائم علیه السلام، و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

حدیث سی و چهارم: دعای در عرفه

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَعَلَى إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ وَعَلَى
مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأُولِي الْعِزْمِ مِنَ الْمُرْسَلِينَ وَالْأَنْبِيَاءِ الْمُنتَجِبِينَ وَ
الْأَيِّمَةِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ أَوْلَهُمْ وَآخِرِهِمْ»^۱.

ترجمه: خداوند! بر محمد بنده ات و رسولت و بر ابراهیم خلیلت و
بر فرشتگان مقربت و اولو العزم از مرسلان و پیامبران برگزیدگان و ائمه
راشدین مهدیین اولینشان و آخرینشان صلوات بفرست.

شرح: این دعا در نسخه عتیقه ای ثبت شده که تاریخ کتابتش سال
۲۷۰ است یعنی تنها ده سال پس از آغاز غیبت صغری و ۱۱ سال قبل
از صدور صلوات ضراب اصفهانی. در این دعا پس از صلوات فرستادن
بر انبیاء علیهم السلام، بر ائمه راشدین مهدیین صلوات می فرستد از اول تا آخر
آنها، و امام حسین علیه السلام اول و آخرین مهدیین را بیان کردند: اولین شان
امیر المومنین علی بن ابی طالب و آخرین شان نهمین از فرزندان من و او
همان امام قائم به حق است.

و در روایات تصریح شده که این ائمه راشدین همان دوازده امام
می باشند:

«... فَأَيُّي خَلَقْتُمْ مِمَّنْ نُورٍ وَاحِدٍ وَ خَلَقْتُ الْأَيِّمَةَ الرَّاشِدِينَ مِنْ أَنْوَارِكُمْ
أَتُحِبُّ أَنْ تَرَاهُمْ يَا مُحَمَّدُ قُلْتُ نَعَمْ يَا رَبِّ قَالَ أَرْفَعُ رَأْسَكَ فَرَفَعْتُ رَأْسِي

۱. إقبال الأعمال ج ۱ ص ۴۱، بحار الأنوار ج ۹۵ ص ۲۸۱

فَإِذَا أَنَا بِأَنْوَارِ الْأَيْمَةِ بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ نُورًا قُلْتُ يَا رَبِّ أَنْوَارُ مَنْ هِيَ قَالَ أَنْوَارُ
الْأَيْمَةِ بَعْدَكَ أَمَنَاءُ مَعْصُومُونَ»^١.

«أَلَا إِنَّهُ أَبُو سِبْطِي وَالْأَيْمَةُ مِنْ صُلْبِهِ يُخْرِجُ اللَّهُ تَعَالَى الْأَيْمَةَ الرَّاشِدِينَ وَ
مِنْهُمْ مَهْدِيَّ هَذِهِ الْأُمَّةِ فَقُلْتُ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هَذَا الْمَهْدِيُّ
قَالَ يَا عَمَارُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَهْدَ إِلَيَّ أَنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ صُلْبِ الْحُسَيْنِ
تِسْعَةً وَالْتَّاسِعُ مِنْ وُلْدِهِ يَغِيبُ عَنْهُمْ»^٢.

١ . كفاية الأثر ص ١١١

٢ . كفاية الأثر ص ١٣١

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ اللَّهِ الَّذِي يُسْتَضَاءُ بِهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْهَادِينَ الْمَهْدِيِّينَ»^۱

ترجمه: امام صادق علیه السلام: سلام بر تو ای نور خدا که با آن طلب روشنایی می شود سلام بر تو و بر اهل بیت تو که طیبین و طاهرین و هادیان مهدیین اند.

شرح: در این زیارت اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم مهدیین دانسته شده و توصیف به طیبین و طاهرین و هادیان گشته اند که مصداقش دوازده امام دانسته شده اند، همچنانکه مصداق اهل بیت علیهم السلام در دیگر روایات تصریح شده که همان دوازده امام به علاوه مادر بزرگوارشان حضرت فاطمه علیها السلام اند:

«سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ أَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ كَمَا أَنَّ الْجُجُومَ أَمَانٌ لِأَهْلِ السَّمَاءِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَلَيْمَةٌ بَعْدَكَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ قَالَ نَعَمْ الْأَيْمَةُ بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ تِسْعَةً مِنْ صُلْبِ الْحُسَيْنِ أَمْنَاءُ مَعْصُومُونَ وَمِنَّا مَهْدِيٌّ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا إِنَّهُمْ أَهْلُ بَيْتِي وَعِثْرَتِي»^۲

«قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص إِنَّ الصَّدَقَةَ لَا تَحُلُّ لِي وَلَا لِأَهْلِ بَيْتِي فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَآلِكَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ قَالَ أَهْلُ بَيْتِي عِثْرَتِي مِنْ لَحْمِي

۱. إقبال الأعمال ج ۲ ص ۶۰۴، المزار (لشهادت الاول) ص ۱۱، بحار الأنوار ج ۹۷ ص ۱۸۳-۱۸۴
 ۲. كفاية الأثر ص ۲۹

وَدَمِي هُمْ الْأَيْمَةُ بَعْدِي عَدَدَ نَقَبَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ»^١.
«أَلَا إِنَّ أَهْلَ بَيْتِي أَمَانٌ لَكُمْ فَأَحِبُّوهُمْ لِحُبِّي وَتَمَسَّكُوا بِهِمْ لَنْ تَضَلُّوا قِيلَ
فَمَنْ أَهْلُ بَيْتِكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ قَالَ عَلِيُّ وَ سِبْطَايَ وَ تِسْعَةَ مَنْ وُلِدَ الْحُسَيْنِ
أَيْمَةً أَمْنَاءُ مَعْصُومُونَ إِلَّا إِنَّهُمْ أَهْلُ بَيْتِي وَ عِزَّتِي»^٢.

١ . كفاية الأثر ص ٨٩

٢ . كفاية الأثر ص ١٧١-١٧٢

حدیث سی و ششم: دعای علوی مصری

«... وَ أَنْ تُجِيرَنِي مِنَ النَّارِ وَ تَكْفِينِي شَرَّ الْأَشْرَارِ بِالْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ
الْأَيْمَةِ الْأَبْرَارِ وَ نُورِ الْأَنْوَارِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَيْمَةِ
الْمُهَدِيِّينَ وَ الصَّفْوَةِ الْمُنتَجِبِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ»^۱.

ترجمه: از حضرت مهدی علیه السلام برای علوی مصری: ... و اینکه من را از
آتش رها کنی و از شر اشرار کفایت کنی به حق آن برگزیدگان بهترین ها،
ائمه نیکوکار و نور انوار محمد و آلش که طیبین طاهرین ائمه مهدیین و
خالصان منتخب اند صلوات خدا بر همه شان باد.

شرح: در این دعا آل طیبین و طاهرین و بهترین های پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
همان ائمه مهدیین دانسته شده اند و مصداق آل پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم دوازده
امام علیهم السلام می باشند.

حدیث سی و هفتم: دعای روز شانزدهم

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... وَبِأَدَمَ وَنُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى وَخَاتَمِ
أَنْبِيَائِكَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَبِابْنِ عَمِّهِ الرَّصِيِّ وَالْأَوْصِيَاءِ الْهُدَاةِ
الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: خداوندا من از تو درخواست می‌کنم... و به آدم و نوح و ابراهیم
و موسی و عیسی و خاتم پیامبران محمد بن عبد الله و به پسر عمویش
وصی و اوصیای هدایتگران مهدیین.

شرح: این دعا توسط برادر بزرگوار علامه حلی ثبت و توسط ایشان و نیز
علامه مجلسی مستحب خوانده شده^۲ و طبق منهج ناظم عقلی، چنین
عالمان بزرگی لابد سندی به معصوم داشته‌اند که این دعا را مستحب
دانسته‌اند. در این دعا پس از واسطه قرار دادن پیامبران اولو العزم، پسر
عموی پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به عنوان وصی، و سپس اوصیا به عنوان
هادیان مهدیین واسطه قرار گرفته‌اند و مصداق اوصیای پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تا
روز قیامت، همان دوازده امام عَلَيْهِمُ السَّلَام اند که قبلاً احادیثش گذشت.

۱. العدد القویة ص ۹۶، بحار الأنوار ج ۹۴ ص ۲۳۵

۲. العدد القویة ص ۹۳، بحار الأنوار ج ۹۴ ص ۲۳۳

حدیث سی و هشتم: زیارت امام حسین علیه السلام

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
الْعَالَمِينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْأَيْمَةِ الْهَادِيْنَ الْمَهْدِيِّينَ»^۱

ترجمه: سلام بر تو ای ابا عبد الله سلام بر تو ای پسر رسول خدا سلام بر
تو ای پسر امیر المومنین سلام بر تو ای پسر فاطمه زهرا سرور زنان عالمین
سلام بر تو ای پدر امامان هادیان مهدیین.

شرح: در این زیارت، امام حسین علیه السلام پدر امامان هادیان مهدیین
معرفی شده اند که در صدها حدیث، تعداد این امامها ۹ نفر بیان گشته اند
که می شوند همان دوازده امام.

حدیث سی و نهم: زیارت جامعه

«أَشْهَدُ أَنْكُمْ الْأَئِمَّةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ الْمَعْصُومُونَ الْمُكْرَمُونَ الْمُقَرَّبُونَ
الْمُتَّقُونَ الصَّادِقُونَ الْمُصْطَفَوْنَ الْمُطِيعُونَ لِلَّهِ»^۱.

ترجمه: امام هادی علیه السلام: گواهی می‌دهم شما ائمه راشدین مهدیین معصومان بزرگداشته شدگان مقربان با تقواها راستگویان انتخاب شدگان مطیعان خداوند هستید.

شرح: این زیارت در کتابی آمده که ناظم عقیلی آن را از اصول معتمدہ شیعه دانسته و به همین واسطه آنچه نقل کرده را معتبر و غیر قابل خدشه عنوان کرده^۲. در این زیارت معروف، ائمه علیهم السلام همان راشدین مهدیین دانسته شدند و اوصافی برایشان بیان شده که همگی در روایات دیگر برای دوازده امام علیهم السلام دانسته شده است.

۱. الفقیه ج ۲ ص ۶۱۱، عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۲ ص ۲۷۳، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۹۷، المزار الکبیر (لابن المشهدی) ص ۵۲۶، البلد الامین ص ۲۹۹، بحار الأنوار ج ۹۹ ص ۱۲۸، بحار الأنوار ج ۹۹ ص ۱۵۰
۲. الأربعون حدیثاً پاورقی ص ۵۷

حدیث چهلیم: دعای عشرات

«وَأَشْهَدُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ حَقًّا حَقًّا وَأَنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ
وُلْدِهِ هُمُ الْأَئِمَّةُ الْهُدَاةُ الْمَهْدِيُّونَ غَيْرُ الضَّالِّينَ وَلَا الْمُضِلِّينَ»^۱.

ترجمه: امام حسین علیه السلام؛ و گواهی می‌دهم اینکه حقیقتاً به حق، علی بن ابی طالب امیر المومنین است و اینکه امامان از فرزندان او ائمه هادیان مهدیین غیر گمراه و نه گمراه کننده اند.

شرح: این دعا را شیخ طوسی ثبت و خواندن آن را مستحب دانسته^۲ و طبق منهج ناظم عقیلی، چنین عالم بزرگی لابد سند به معصوم داشته که آن را مستحب خوانده است. در دعای معروف عشرات، ائمه از فرزندان امیر المومنین علیه السلام همان ائمه هادیان مهدیین معرفی گشته‌اند و ائمه از فرزندان ایشان در صدها حدیث همین دوازده امام معرفی شده‌اند. بمانند که در نقل مهج الدعوات نام تک تک این امامان مهدیین تصریح شده و همین دوازده امامند:

«وَأَشْهَدُ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَعَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ
وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَجَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ وَعَلِيَّ بْنَ مُوسَى
وَمُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَعَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدٍ وَالْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَالْإِمَامَ مِنْ وُلْدِ

۱. مصباح المتعهد ج ۱ ص ۸۵-۸۶، البلد الأمين ص ۲۵، المصباح للكفعمي ص ۸۸، بحار الأنوار ج ۸۳

ص ۲۷۲، و با ذکر تک ائمه علیهم السلام؛ مهج الدعوات ص ۱۴۷، بحار الأنوار ج ۹۲ ص ۴۱۰

۲. البلد الأمين ص ۲۴

۳. مصباح المتعهد ج ۱ ص ۸۴

حدیث چهل ویکم: دعای خواب بد

«أَعُوذُ بِاللَّهِ وَبِمَا عَاذَتْ بِهِ مَلَائِكَةُ اللَّهِ الْمُقَرَّبُونَ وَ أَنْبِيَآؤُهُ الْمُرْسَلُونَ وَ
الْأَئِمَّةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ وَ عِبَادُهُ الصَّالِحُونَ»^۱

ترجمه: (ظاهراً امام کاظم علیه السلام): به خدا پناه می‌برم و به آنچه ملائکه
مقرب خدا و پیامبران مرسلش و ائمه راشدین مهدیین و بندگان صالحش
پناه بردند.

شرح: دلالت این فقره بر مهدی بودن امامان علیهم السلام به مانند حدیث قبل
واضح است و پاسخ ادعاها و احتمالات اتباع احمد گذشت.

۱. مصباح المتعجد ج ۱ ص ۱۲۷، الآداب الدینیة ص ۱۲۸، البلد الأمين ص ۳۵، المصباح للكفعمی ص ۵۰،
بحار الأنوار ج ۸۴ ص ۱۷۸، و شبیه به آن: فلاح السائل ص ۲۹۰، بحار الأنوار ج ۷۳ ص ۲۱۸

حدیث چهل و دوم: حرز امام صادق علیه السلام

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ... مُحَمَّدٌ وَعَلِيٌّ وَفَاطِمَةٌ وَ
الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيُّمَةُ الْمَهْدِيُّونَ وَالْأَوْصِيَاءُ وَالْحُجَجُ الْمُطَهَّرُونَ
عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»^۱.

ترجمه: امام صادق علیه السلام: به خدای با عظمت پناه می‌برم از شر آنچه از
آن پناه برد... محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین و امامان مهدیین و
اوصیاء و حجت‌های مطهر که بر آنها سلام و رحمت خدا و برکاتش باد.
شرح: در این حرز، پس از ذکر پنج تن آل عبا ائمه مهدیین یادگشته‌اند
که همان اوصیاء و حجت‌های مطهر دانسته شده‌اند و مصداق اوصیاء
و حجت‌های این امت در روایات دیگر، همین دوازده امام علیهم السلام معرفی شده
اند.

حدیث چهل و سوم: همه مهدی

«عَنِ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي نُعَيْمٍ قَالَ: أَتَيْتُ أَبَا جَعْفَرٍ ع وَهُوَ بِالْمَدِينَةِ... قُلْتُ فَأَنْتَ الْمَهْدِيُّ قَالَ كُلُّنَا نَهْدِي إِلَى اللَّهِ قُلْتُ فَأَنْتَ صَاحِبُ السَّيْفِ قَالَ كُلُّنَا صَاحِبُ السَّيْفِ وَوَارِثُ السَّيْفِ قُلْتُ فَأَنْتَ الَّذِي تَقْتُلُ أَعْدَاءَ اللَّهِ وَبِعِزِّكَ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَيُظَهَّرُ بِكَ دِينَ اللَّهِ فَقَالَ يَا حَكَمُ كَيْفَ أَكُونُ أَنَا وَقَدْ بَلَغْتُ خَمْسًا وَأَرْبَعِينَ سَنَةً وَإِنَّ صَاحِبَ هَذَا الْأَمْرِ أَقْرَبُ عَهْدًا بِاللَّبَنِ مِنِّي وَأَخْفُ عَلَى ظَهْرِ الدَّابَّةِ»^۱.

ترجمه: حکم بن ابی نعیم گوید: خدمت امام باقر علیه السلام در حالیکه وی در مدینه بود رسیدم... گفتم: تو مهدی هستی؟ فرمودند: همه ما به خدا هدایت می‌کنیم، گفتم: تو صاحب آن شمشیر هستی؟ فرمودند: همه ما صاحب آن شمشیر و وارث آن شمشیریم، گفتم: تو آن کسی هستی که دشمنان خدا را می‌کشی و با تو دوستان خدا عزیز شده و به وسیله تو دین خدا پیروز می‌شود؟ فرمودند: ای حکم چگونه من باشم در حالیکه به چهل و پنج سال رسیده‌ام در حالیکه صاحب این امر از جهت زمان از من به شیر (شیرخوارگی) نزدیک تر است و بر پشت چهارپا سبک تر.

شرح: در این حدیث در جواب این سوال که آیا شما مهدی هستید، نمی‌گویند نه، بلکه با این سخن که «همه ما به خدا هدایت می‌کنیم»

۱. در بحار و مرآة و چهار نسخه از کافی دارد: «بهدی».

۲. الکافی ج ۱ ص ۵۳۶ ح ۱، إثبات الوصية ص ۱۷۸، الهداية الكبرى ص ۲۴۲-۲۴۳، بحار الأنوار ج ۵ ص ۱۴۰-۱۴۱

تایید می‌کنند خودشان و بقیه امامان مهدی هستند و مراد از ما با توجه به روایات فراوانی که این تعبیر را به کار برده، دوازده امام است، که ثابت می‌کند دوازده امام، همان دوازده مهدی اند. بله فقط یک شبهه وجود دارد که مهدی اسم مفعول به معنای هدایت شده است پس چرا امام در جواب می‌فرمایند همه ما هدایت می‌کنیم؟ ولی این اشکال وارد نیست زیرا هر کس هدایت‌گر الهی است هدایت شده‌ی الهی نیز هست^۱ و امکان ندارد کسی هدایت‌کننده باشد در حالیکه خودش هدایت نشده است.^۲

۱. یهدی إلى الله على المجرد المعلوم لاستلزام كونهم هاديين لكونهم مهديين. بحار الأنوار ج ۵ ص ۱۴۱

۲. لأن الهادي يكون مهديا لا محالة فأجاب عنه بلازمه. مرآة العقول ج ۶ ص ۲۴۰

حدیث چهل و چهارم: صلوات رضوی

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ مِنْ آلِ طه وَ يس وَ اخْضُصْ وَلِيَّكَ وَ وَصِيَّ نَبِيِّكَ وَ اخْأَرْسُولَكَ وَ وَزِيرَهُ وَ وَلِيَّ عَهْدِهِ اِمامَ الْمُتَّقِينَ وَ خَاتَمَ الْوَصِيِّينَ لِخَاتَمِ النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ ص وَ ابْنَتَهُ الْبُتُولَ وَ عَلَى سَيِّدِي شَبَابِ اَهْلِ الْجَنَّةِ مِنْ الْاَوَّلِينَ وَ الْاٰخِرِينَ وَ عَلَى الْاٰئِمَّةِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ السَّالِفِينَ الْمَاضِيْنَ وَ عَلَى الثَّقَباءِ الْاَتْقِياءِ الْبَرَّةِ الْاٰئِمَّةِ الْفَاضِلِينَ الْباقيْنَ وَ عَلَى بَقِيَّتِكَ فِي اَرْضِكَ الْقَائِمِ بِالْحَقِّ فِي الْيَوْمِ الْمَوْعُودِ وَ عَلَى الْفَاضِلِينَ الْمَهْدِيِّينَ الْاُمَمَاءِ الْخَزَنَةِ»^۳.

ترجمه: (منسوب به حضرت رضا عليه السلام): خدایا براو و آلش از آل طه و یاسین صلوات بفرست و ولیت و وصی نبیت و برادر رسولت و وزیرش و ولی عهدش امام متقین و خاتم وصیین برای خاتم نبیین محمد و دخترش بتول را مخصوص بدار، و بر دو سید جوانان اهل بهشت از اولین و آخرین صلوات بفرست و بر ائمه راشدین مهدیین گذشتگان درگذشته و بر نقبای با تقوای نیکوکار ائمه فاضل باقی مانده و بر بقیه خودت در زمینت قائم به حق در روز موعود و بر فاضلان مهدیین امینان خزینه دار. **شرح:** این صلوات در کتابی آمده که ناظم عقیلی کلماتی درباره

۱. در بحار دارد: «عَهْدِكَ».

۲. در بحار دارد: «مُحَمَّدٍ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَ عَلَى» و همین درست است زیرا در متن بالا نگفته آنها را به چه چیز مخصوص بدار.

۳. الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام ص ۴۰۳

صحت صدورش از معصوم آورده است^۱ در این صلوات صراحتاً امامان قبل از حضرت رضا علیه السلام مهدیین نامیده شده‌اند که البته با توجه به تمام احادیثی که تا اینجا گذشت، آن چهار امام دیگر هم مهدیین می‌باشند و این از آخر صلوات که دوباره بر همه امامان با توصیف فاضلان مهدیین صلوات فرستاده، کاملاً روشن است.

بله ناظم عقیلی با این استدلال که چون این فاضلان مهدیین بعد از قائم علیه السلام مورد صلوات قرار گرفته‌اند پس افرادی بعد از اویند ادعا می‌کند مراد مهدیین از فرزندان قائم علیه السلام اند!^۲

امانه تنها صلوات فرستادن بر کل ائمه یا اهل بیت علیهم السلام پس از صلوات بر قائم علیه السلام در دعاها مرسوم است و نمی‌توان از ترتیب در صلوات، بعدیت زمانی استنباط کرد، که در این متن هیچ اشاره‌ای وجود ندارد که فاضلان مهدیین از فرزندان قائم علیه السلام اند، هر چند که حتی اگر مراد بعدیت زمانی باشد و فاضلان مهدیین بعد از قائم علیه السلام باشند کاملاً بر رجعت امامان علیهم السلام انطباق دارد.

بماند که متن این صلوات در کتاب بحار الأنوار که اولین ناقل فقه الرضا برای شیعه است اصلاً به اینگونه نیست بلکه فاضلین مهدیین نه مهدیین و آن راهم صفت ائمه دانسته نه مهدیین:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِ طه وَ يس وَ اخْصُصْ وَلِيَّكَ وَ وِصِيَّ نَبِيِّكَ

۱. الأربعون حديثاً پاورقی ص ۴۶

۲. الأربعون حديثاً ص ۴۶

وَ أَخَا رَسُولِكَ وَ وَزِيرَهُ وَ وَليَّ عَهْدِكَ إِمامَ الْمُتَّقِينَ وَ حَاتِمَ الوَصِيِّينَ لِخَاتَمِ
النَّبِيِّينَ مُحَمَّدٍ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَ عَلَى ابْنَتِهِ البُتُولِ وَ عَلَى سَيِّدِي شَبَابِ
أَهْلِ الجَنَّةِ مِنَ الأوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ وَ عَلَى الأئِمَّةِ الرَّاشِدِينَ المَهْدِيِّينَ وَ عَلَى
النُّبَّاءِ الأَتْقِيَاءِ البَرَّةِ الفَاضِلِينَ المَهْدِيِّينَ الأَمَناءِ الحَزَنَةِ»^١.

حدیث چهل و پنجم: صلوات عصر جمعه

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَأَزْوَاجِهِ الطَّيِّبِينَ الْأَخْيَارِ
الظَّاهِرِينَ الْمُطَهَّرِينَ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ غَيْرِ الضَّالِّينَ وَلَا الْمُضِلِّينَ الَّذِينَ
أَذْهَبَتْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهَّرْتَهُمْ تَطْهِيراً»^۱.

ترجمه: امام صادق عليه السلام: خدایا بر محمد و اهل بیتش و فرزندانش و
همسرانش که طیبین بهترین پاکان پاکیزه شده هدایتگران مهدیین غیر
گمراه و نه گمراه کننده‌اند صلوات بفرست همان‌ها که پلیدی را از آنها
برده‌ای و کاملاً پاکشان نموده‌ای.

شرح: در این صلوات اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله جدا از فرزندان و همسران
ایشان ذکر شده‌اند که روشن می‌کند همسران و عموم فرزندان از نسل
ایشان، اهل بیت نیستند و با توجه به صدها حدیث در اوصاف اهل
بیت و امامان دوازده گانه و احادیث شأن نزول آیه تطهیر، تمام اوصافی
که از «طیبین» تا «تطهیراً» بیان شده و در بینش توصیف به «مهدیین» هم
آمده، مخصوص به اهل بیت عليهم السلام است نه عموم نسل و حتی همسران
آن حضرت.

و اشکالی در این صلوات نیست زیرا کاملاً روشن است که مقصود
همسران خوب آن حضرت هستند نه تمام همسران، همچنانکه ما یقین

۱. مصباح المتعجد ج ۱ ص ۳۹۲، البلد الامین ص ۷۵، المصباح للكفعمي ص ۴۳۱، بحار الأنوار ج ۹۱ ص ۴۶

داریم بعضی از فرزندان از نسل ایشان نیز مستحق عذاب سخت الهی اند
پس مراد از فرزندان ایشان در اینجا، فقط فرزندان خوب ایشان است.

حدیث چهل و ششم: دعای بعد از نماز روز غدیر

«... وَاجْعَلْ لَنَا قَدَمَ صِدْقٍ مَعَ النَّبِيِّينَ وَتَجْعَلْ لَنَا مَعَ الْمُتَّقِينَ إِمَامًا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ يَوْمَ يُدْعَى كُلُّ نَاسٍ بِإِمامِهِمْ وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَةِ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ»^{۳، ۲}

ترجمه: امام صادق علیه السلام: ... و برای ما قدم صدقی با انبیاء قرار بده و برای ما همراه متقین امامی تا روز قیامت قرار می‌دهی آن روزی که هر مردمی با امام شان خوانده می‌شوند و ما را در دسته هدایتگران مهدیین محشور گردان.

شرح: در این دعا پس از بیان وجود امام، دعا می‌کند در روز قیامت، او را در دسته هدایتگران مهدیین محشور کنند که روشن می‌کند هدایتگران مهدیین، همان امامان امتند و امامان این امت هم در صدها حدیث همین دوازده امام معرفی شده‌اند، همچنانکه با توجه به تمام احادیث قبلی، مراد از هدایتگران مهدیین معلوم است.

۱. در کتاب المزار (للمفید) ص ۹۴ دارد: «اجْعَلْ» و ظاهراً همین درست است.

۲. در کتاب مزار مهدیین ندارد اما در سه مصدر دیگر این لفظ وجود دارد برای همین این حدیث را آوردیم.

۳. تهذیب الأحکام ج ۳ ص ۱۴۷، الوافی ج ۹ ص ۱۴۰۶ ح، ملاذ الأخبار ج ۵ ص ۲۱۸

حدیث چهل و هفتم: همه شان مهدی

«ثُمَّ أَطْلَعَ ثَالِثَةً فَاخْتَارَ فَاطِمَةَ وَالْأَوْصِيَاءَ: ابْنِي حَسَنًا وَحُسَيْنًا وَبَقِيَّتَهُمْ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ، هُمْ مَعَ الْقُرْآنِ وَالْقُرْآنُ مَعَهُمْ، لَا يُفَارِقُهُمْ وَلَا يُفَارِقُونَهُ كَهَاتَيْنِ - وَجَمَعَ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ الْمُسَبِّحَتَيْنِ - حَتَّى يَرُدُّوا عَلَيَّ الْحَوْضَ وَاحِدًا بَعْدَ وَاحِدٍ، شَهِدَاءَ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ وَحُجَّتَهُ فِي أَرْضِهِ. مَنْ أَطَاعَهُمْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ عَصَاهُمْ عَصَى اللَّهَ، كُلُّهُمْ هَادٍ مَهْدِيٌّ»^۱.

ترجمه: پیامبر ﷺ: سپس خدا اطلاع سومی نمود و فاطمه و اوصیاء را انتخاب کرد: دو پسر حسن و حسین و بقیه شان از فرزندان حسین... همه شان هادی مهدی اند.

شرح: ناظم عقلی در کتاب چهل حدیث خود به ادامه این حدیث تمسک کرده است^۲ و هر چند در این حدیث تعداد اوصیاء را نگفته اند که چند نفر از فرزندان امام حسین علیه السلام اند اما بالاخره از امام اول را مهدی دانسته، نه از فرزندان قائم علیه السلام را، همچنانکه در حدیث دیگری تعداد امامان حسینی ۹ تا معرفی شده اند:

«ثُمَّ أَطْلَعَ إِلَى الْأَرْضِ إِطْلَاعَةً ثَالِثَةً فَاخْتَارَكَ وَأَحَدَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ وُلْدِكَ وَ وُلْدِ أَخِي بَعْلِكَ مِنْكَ فَأَنْتِ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ ابْنَاتِكَ [الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ]^۳ سَيِّدَا سَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ أَنَا وَ أَخِي وَ الْأَحَدَ عَشَرَ إِمَامًا أَوْصِيَاءِي

۱. کتاب سلیم ج ۲ ص ۹۰۹، إثبات الهداة ج ۲ ص ۲۴۳ ح ۸۴۶

۲. الأربعون حديثاً ص ۸۰

۳. الزيادة من «ب».

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّهُمْ هَادُونَ مَهْدِيُونَ أَوَّلَ الْأَوْصِيَاءِ بَعْدَ أَحِي الْحَسَنِ ثُمَّ
الْحُسَيْنِ ثُمَّ [تِسْعَةٌ مِنْ] وُلْدِ الْحُسَيْنِ فِي مَنْزِلٍ وَاحِدٍ فِي الْجَنَّةِ»^٢.

البته کلمه ۹ نفر فقط در نسخه الف وجود دارد، اما نقل شیخ صدوق
و علامه بیاضی و مرحوم حر عاملی و علامه سید هاشم بحرانی همگی
دارای این لفظ هست^۳ که به ما اطمینان می دهد این لفظ وجود داشته
است.

۱. فی کمال الدین: و أبناء بعلک أوصیائی إلى یوم القیامة.

۲. کتاب سلیم ج ۲ ص ۵۶۵-۵۶۶

۳. کمال الدین ج ۱ ص ۲۶۳، الصراط المستقیم ج ۲ ص ۲۱۹، إثبات الهداة ج ۲ ص ۲۴۷ ح ۸۵۶، حلیة الأبرار

ج ۲ ص ۴۴۰، الإنصاف ص ۲۷۴

حدیث چهل وهشتم: همه آنها مهدی

«ثُمَّ أَطَّلَعَ إِلَى الْأَرْضِ اطِّلاَعَةً ثَالِثَةً فَأَخْتَارَكَ وَ أَحَدَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ وُلْدِكَ
و وُلْدِ أَخِي بَعْلِكَ مِنْكَ فَأَنْتَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ ابْنَاكَ [الْحَسَنُ وَ
الْحُسَيْنُ] سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ أَنَا وَ أَخِي وَ الْأَحَدَ عَشَرَ إِمَامًا أَوْصِيَائِي
إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^۲ كُلُّهُمْ هَادُونَ مَهْدِيُّونَ»^۳.

ترجمه: پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: سپس خدا اطلاع سومی نمود و تورا (فاطمه) و
یازده فرزند از فرزندان و فرزندان برادرم از تورا انتخاب کرد... و من و برادرم
و یازده امام اوصیایم تا روز قیامت همه شان هادی مهدیین اند.

شرح: ناظم عقلی در کتاب چهل حدیث خود به ادامه این حدیث
تمسک کرده است^۴ در این حدیث تصریح شده که امیر المومنین عَلَيْهِ السَّلَام
با یازده امام از فرزندان شان که تا روز قیامت همین ها اوصیای
پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اند مهدیین می باشند.

۱. الزیادة من «ب».

۲. فی کمال الدین: و أبناء بعلک أوصیائی إلى یوم القیامة.

۳. کتاب سلیم ج ۲ ص ۵۶۵-۵۶۶، کمال الدین ج ۱ ص ۲۶۳، حلیة الأبرار ج ۲ ص ۴۴، الإنصاف ص ۲۷۴

۴. الأربعون حدیثاً ص ۷۹

حدیث چهل و نهم: هرامامی

«عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَالِمٍ الْأَشْجَلِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ ع يَا سَالِمُ إِنَّ الْإِمَامَ هَادِي مَهْدِيٍّ لَا يُدْخِلُهُ اللَّهُ فِي عَمَاءٍ وَلَا يَحْمِلُهُ عَلَى هَيْئَةٍ لَيْسَ لِلنَّاسِ التَّنَظُّرُ فِي أَمْرِهِ وَلَا التَّخَيُّرُ عَلَيْهِ وَإِنَّمَا أُمِرُوا بِالتَّسْلِيمِ». بصائر الدرجات ص ۵۲۳ ح ۲۱، مختصر البصائر ص ۲۲۷ ح ۱۹، بحار الأنوار ج ۲ ص ۲۰۲ ح ۷۵

ترجمه: امام باقر علیه السلام به سالم فرمودند: ای سالم یقیناً امام، هادی مهدی است، خداوند او را در تاریکی وارد نمی کند و او را بر هیئتی حمل نمی نماید برای مردم (حق) نظر دادن در امر او و برگزیدن (کسی) بر وی نیست و فقط امر به تسلیم شده اند.

شرح: در این حدیث درباره هر شخصی که امام باشد سخن گفته شده، و هر امام، هادی و مهدی خوانده شده است. و تعداد امامان نیز تا اینجا بارها بیان شد.

حديث پنجاهم: تک به تک مهدي

«أَقُولُ وَجَدْتُ فِي نُسْخَةٍ قَدِيمَةٍ مِنْ مُؤَلَّفَاتِ أَصْحَابِنَا زِيَارَةً أُخْرَى لَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ قَالَ... اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِكَ وَأَخِي نَبِيِّكَ الَّذِي أَنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَدَيَانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِينَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَالسَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى فَاطِمَةَ الطَّيِّبَةِ الطَّاهِرَةِ الْمُطَهَّرَةِ الَّتِي أَنْتَجَبْتَهَا وَظَهَّرْتَهَا وَفَضَّلْتَهَا عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَجَعَلْتَ فِيهَا أُمَّةً أَلْهَدَى الدِّينَ يَقُومُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهَا وَعَلَى أَبِيهَا وَعَلَيْهَا وَبَيْنِهَا وَالسَّلَامَ عَلَيْهَا وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي أَنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَدَيَانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِينَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَالسَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي أَنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَدَيَانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِينَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَالسَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَبْدِكَ وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي أَنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ

مجله حدیث و زیاره مهدیین ابن ابی

هَادِيًا مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ
دَيَانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ
كُلِّهِ وَالسَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ
عَبْدِكَ وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ
هَادِيًا مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ
دَيَانَ الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ
السَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ
وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا
مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَدَيَانَ
الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ
السَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَبْدِكَ
وَابْنِ رَسُولِكَ وَابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي انْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا
مَهْدِيًّا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَالدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَدَيَانَ
الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَفَضْلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَالْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ كُلِّهِ وَ
السَّلَامَ عَلَيْهِ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ

وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي اُنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِيًا
 مَهْدِيًا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ دَيَانَ
 الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَضَلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامَ
 عَلَيْهِ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ ابْنِ
 رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي اُنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًا
 لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ دَيَانَ الدِّينِ
 بِعَدْلِكَ وَ فَضَلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامَ
 عَلَيْهِ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَبْدِكَ وَ ابْنِ
 رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي اُنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًا
 لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ دَيَانَ الدِّينِ
 بِعَدْلِكَ وَ فَضَلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامَ عَلَيْهِ وَ
 رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْقَائِمِ بِالْحَقِّ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ عَبْدِكَ
 وَ ابْنِ رَسُولِكَ وَ ابْنِ وَصِيِّ رَسُولِكَ الَّذِي اُنْتَجَبْتَهُ بِعِلْمِكَ وَ جَعَلْتَهُ هَادِيًا
 مَهْدِيًا لِمَنْ شِئْتَ مِنْ خَلْقِكَ وَ الدَّلِيلَ عَلَى مَنْ بَعَثْتَهُ بِرِسَالَتِكَ وَ دَيَانَ
 الدِّينِ بِعَدْلِكَ وَ فَضَلَ قَضَائِكَ بَيْنَ خَلْقِكَ وَ الْمُهَيِّمِنَ عَلَى ذَلِكَ وَ السَّلَامَ
 عَلَيْهِ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ»^١.

شرح: این زیارت را به علت طولانی بودن ترجمه نکردم ولی متن آن
 کاملاً روشن و واضح است که تک به تک دوازده امام عليه السلام را از امیر

١ . بحار الأنوار ج ٩٨ ص ٢٦٢-٢٦٥ و به صورت خلاصه: البلد الأمين ص ٢٦٦-٢٦٧ و به صورت مختصر:
 المصباح للكفعمي ص ٥٠٦-٥٠٧

المومنین علیهم السلام تا شخص حضرت مهدی علیه السلام هادی و مهدی خوانده است و سندش هم یک نسخه قدیمی از نوشتجات اصحاب است که ناظم عقیلی اینگونه نسخه ها را معتبر و غیر قابل خدشه می‌انگارد.

حدیث پنجاه و یکم: مهدی های فرزند

«... وَ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ وَ تَحِيَّاتُهُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آبَائِكَ الطَّيِّبِينَ الْمُتَّجِبِينَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِهِمُ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ»^۱.

ترجمه: امام باقر علیه السلام در زیارت امام حسین علیه السلام: ... و صلوات خدا و برکاتش و تحیاتش بر تو باد و بر پدران طیبان برگزیدگان و بر فرزندان هدایتگران مهدیین شان.

شرح: پدران امام حسین علیه السلام شامل امیر المومنین علیه السلام و پیامبر صلی الله علیه و آله و پدران برگزیده آن دو از پیامبران می شود و فرزندان پاک آنها بعد از امام حسین علیه السلام همان امامان دوازده گانه ی شیعه اند که تا به اینجا در دهها حدیث، هدایتگران مهدیین نامیده شدند.

۱. بحار الأنوار ج ۹۸ ص ۲۲۳، زاد المعاد ص ۲۴۵ اینگونه: «الظَّاهِرِينَ الطَّيِّبِينَ الْمُتَّجِبِينَ...»، مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۴۱۳ اینگونه: «عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى آبَائِكَ الطَّيِّبِينَ الْمُتَّجِبِينَ وَ عَلَى ذُرِّيَّتِكُمُ الْهُدَاةِ الْمَهْدِيِّينَ».

حدیث پنجاه و دوم: امام سجاد علیه السلام، مهدی

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ الَّذِي اسْتَخْلَصْتَهُ
لِنَفْسِكَ وَجَعَلْتَ مِنْهُ أُمَّةً الْهُدَى الَّذِينَ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يُعْدَلُونَ الَّذِي
اخْتَرْتَهُ لِنَفْسِكَ وَطَهَّرْتَهُ مِنَ الرِّجْسِ وَاصْطَفَيْتَهُ وَجَعَلْتَهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا»^۱.

ترجمه: امام عسکری علیه السلام در زیارت امام سجاد علیه السلام: خداوند ابر
علی بن حسین سید عابدان صلوات بفرست همان که او را برای خود
مخصوص نمودی و از او امامان هدایت را قرار دادی... همان که او را برای
خودت اختیار کردی و وی را از پلیدی پاک نمودی و انتخابش کردی و او
را هادی مهدی قرار دادی.

شرح: هر چند در این زیارت فقط حضرت سجاد علیه السلام مهدی خوانده
شده اند اما با توجه به تمام آنچه گذشت و نیز با توجه به اینکه تمام
صفات مذکور در اینجا در همه امامان علیهم السلام مشترک است روشن می شود
صفت مهدی نیز اختصاصی به ایشان ندارد و برای همه آنهاست.

حدیث پنجاه و سوم: هر کدام مهدی

«رَوَوْهُ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ أَنَّهُ قَالَ: كُنْتُ مَعَ وَالِدِي عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ص فَقَالَ يَمْلِكُ هَذَا الْأَمْرَ بَعْدِي اثْنَا عَشَرَ رَجُلًا كُلُّ مِنْهُمْ هَادٍ مَهْدِيٌّ»^۱.

ترجمه: جابر بن سمرة گوید: من همراه پدرم نزد رسول خدا بودم که فرمودند: بعد از من دوازده مرد مالک این امر می شوند که هر یک از آنها هادی مهدی هستند.

شرح: هر چند این حدیث از اهل سنت در کتب شیعه ثبت شده اما ناظم هم در ضمن چهل حدیث خود نه یک مورد که بارها از احادیث اهل سنت و حتی نقل های غیر منسوب به معصوم نقل کرده و به عنوان حدیث شماره زده است، پس نمی تواند به نقل یک حدیث از اهل سنت به ما خورده گیرد. و در این حدیث به روشنی دوازده نفر بعد از پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مالک این امر دانسته و همان ها را هادی مهدی خوانده است. بله برخی اتباع احمد می گویند در اینگونه متن ها که آن دوازده نفر را معین نکرده، شاید مراد دوازده مهدی از فرزندان قائم عَلَيْهِ السَّلَام باشد!

اما با وجود این همه حدیثی که تا اینجا بیان شد، جایی برای این شاید باقی نمی ماند و بارها تذکر دادیم که درباره مهدیین از فرزندان قائم عَلَيْهِ السَّلَام فقط و فقط یک حدیث آن هم طبق یک برداشت چنین چیزی گفته شده و هیچ انسان عاقلی پنجاه حدیث را ول نمی کند بچسبد به یک حدیث.

۱. العدد القویة ص ۸۰، الدر النظیم ص ۷۸۸

بلکه برخی اتباع پا را فراتر گذاشته و می‌گویند چون اکثر امامان به حکومت نرسیده‌اند هر جا گفته آنها مالک‌اند منظور دوازده مهدی است که به مُلک و حکومت می‌رسند!

اما در حدیث مفضل که مورد استناد ناظم در کتاب چهل حدیث است^۱ دقیقاً این ادعا رد شده که کی مُلک از ما سلب شده که بخواهد به ما برگردد و تایید کرده‌اند که مراد مُلک نبوت و رسالت و وصایت و امامت است.^۲

و در نهایت، دو حدیث دیگر هم می‌آورم که چون دارای دو نسخه بودند و تشخیص نسخه درست خیلی روشن نیست، آن را شماره نمی‌زنم:

الف) «حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيُّهُ وَ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّفَّارِ عَنْ أَبِي طَالِبِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّلْتِ الْقُمِّيِّ عَنْ عُمَانَ بْنِ عَيْسَى عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مَهْرَانَ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ فِي مَنْزِلٍ بِمَكَّةَ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مَهْدِيًّا فَقَالَ لَهُ أَبُو بَصِيرٍ تَاللهِ لَقَدْ سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَحَلَفَ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ أَنَّهُ سَمِعَ ذَلِكَ مِنْهُ فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ لِكَيْبِي سَمِعْتُهُ مِنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع»^۳.

۱. الأربعون حديثاً ص ۵۹

۲. بحار الأنوار ج ۵۳ ص ۲۵-۲۶

۳. كمال الدين ج ۲ ص ۳۳۵، ۶، إثبات الهداة ج ۲ ص ۹۱ ح ۲۵۳، ص ۹۶ ح ۲۷۳، ج ۵ ص ۸۶-۸۷ ح ۱۴۵، بحار الأنوار ج ۳۶ ص ۳۹۸ ح ۳

ترجمه: امام باقر و امام صادق عليهما السلام: ما دوازده مهدي هستيم.

شرح: اين حديث در پنج آدرس بالفظ «مَهْدِيًّا» ثبت شده اما در شش

مصدر ديگر بالفظ «مُحَدَّثًا» ثبت گشته:

بصائر الدرجات ص ۳۱۹ ح ۲: حَدَّثَنَا أَبُو طَالِبٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَصِيرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ بِمَنْزِلِهِ مَكَّةَ قَالَ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثًا قَالَ لَهُ أَبُو بَصِيرٍ وَاللَّهِ لَسَمِعْتُ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ فَحَلَفَهُ مَرَّةً وَاثْنَتَيْنِ أَنَّهُ سَمِعْتُ قَالَ فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ كَذَا سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ ع يَقُولُ.

الكافي ج ۱ ص ۵۳۴-۵۳۵ ح ۲۰: مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى وَأَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَهْرَانَ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَصِيرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ ع فِي مَنْزِلِهِ بِمَكَّةَ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثًا فَقَالَ لَهُ أَبُو بَصِيرٍ سَمِعْتُ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَحَلَفَهُ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ أَنَّهُ سَمِعَهُ فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ لِكَيْتِي سَمِعْتُهُ مِنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع.

الخصال ج ۲ ص ۴۷۸ ح ۴۵: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّقَّارِ عَنْ أَبِي طَالِبٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّلْتِ الْقُمِّيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مَهْرَانَ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَأَبُو بَصِيرٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ ع فِي مَنْزِلِهِ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثًا

فَقَالَ لَهُ أَبُو بَصِيرٍ تَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَحَلَفَهُ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ فَحَلَفَ أَنَّهُ قَدْ سَمِعَهُ فَقَالَ أَبُو بَصِيرٍ لِكَيْتِي سَمِعْتُهُ مِنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع .
 عيون أخبار الرضا عليه السلام ج ١ ص ٥٦ ح ٢٣: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ
 مَا جِيلَوِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ
 الصَّقَّارِ عَنْ أَبِي طَالِبِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الصَّلْتِ الْقُمِّيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى
 عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَ أَبُو بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى
 أَبِي جَعْفَرٍ ع فِي مَنْزِلٍ فَقَالَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ
 نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثًا فَقَالَ لَهُ أَبُو بَصِيرٍ بِاللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ أَبِي
 عَبْدِ اللَّهِ ع فَحَلَفَهُ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ فَحَلَفَ أَنَّهُ سَمِعْتُهُ [سَمِعَهُ] فَقَالَ لَهُ أَبُو
 بَصِيرٍ لِكَيْتِي سَمِعْتُهُ مِنْ أَبِي جَعْفَرٍ ع .

كمال الدين ج ٢ ص ٣٣٩ ح ١٥: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ
 عَبْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي عُثْمَانُ بْنُ عِيسَى عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ كُنْتُ أَنَا
 وَ أَبُو بَصِيرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عِمْرَانَ مَوْلَى أَبِي جَعْفَرٍ فِي مَنْزِلٍ بِمَكَّةَ فَقَالَ مُحَمَّدُ
 بْنُ عِمْرَانَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ نَحْنُ اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثُونَ فَقَالَ أَبُو
 بَصِيرٍ وَ اللَّهُ لَقَدْ سَمِعْتُ ذَلِكَ مِنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع فَحَلَفَ مَرَّتَيْنِ أَنَّهُ سَمِعَهُ
 مِنْهُ .

الغيبة للنعماني ص ٩٦-٩٧ ح ٢٨: مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحَمِيرِيُّ

عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَيْسَى بْنِ عُبَيْدِ بْنِ يَقُطِينٍ عَنِ النَّضْرِ بْنِ سُؤَيْدٍ عَنْ يَحْيَى الْحَلَبِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْرَةَ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي بَصِيرٍ وَمَعَنَا مَوْلَى لِأَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ ع فَقَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ ع يَقُولُ مِنَّا اثْنَا عَشَرَ مُحَدَّثًا السَّابِعُ مِنْ بَعْدِي وَلَدِي الْقَائِمُ فَقَامَ إِلَيْهِ أَبُو بَصِيرٍ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنِّي سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ ع يَقُولُهُ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً.

لذا نمی توان نتیجه قطعی گرفت که متن حدیث کدامیک بوده، برای همین این حدیث را شماره نزد.

ب) «قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ، مَنْ هُمْ؟ قَالَ: هُمُ الْأَوْصِيَاءُ بَعْدِي، وَلَا يَتَفَرَّقُونَ حَتَّى يَرِدُوا عَلَيَّ الْحَوْضِ، هَادِينَ مَهْدِيَيْنِ، لَا يُضُرُّهُمْ كَيْدٌ مَنْ كَادَهُمْ، وَلَا خِذْلَانٌ مَنْ خَذَلَهُمْ»!

ترجمه: امیر المومنین عليه السلام به پیامبر صلوات الله عليه وآله گفتند: شریکان من کیانند؟ فرمودند: آنها اوصیای بعد از منند و جدا نمی شوند تا کنار حوض بر من وارد شوند هادیان مهدیین که حیلۀ کسانی که با آنها حیلۀ کنند و رها کردن آنها که رهایشان کنند به آنها ضرر نمی رساند.

شرح: این حدیث در پنج مصدر اینگونه ثبت شده اما در بقیه مصادر «هاد مهتد» آمده و به خاطر این اختلاف نسخه، نمی توانیم یقین کنیم کدام لفظ واقعی است، برای همین آن را شماره نزد.

و بعد از مطالعه پنجاه حدیث درباره اینکه مهدیین، همان دوازده

۱. إعتقادات الإمامية ص ۱۲۱-۱۲۲، إثبات الهداة ج ۲ ص ۱۲۰، تفسیر الصافی ج ۱ ص ۱۹-۲۰، تفسیر نور الثقلین ج ۱ ص ۵۰۴، تفسیر کنز الدقائق ج ۳ ص ۴۴۴

اماماندا و تصریح امام حسین علیه السلام به اینکه مهدی اول، امیرالمومنین علیه السلام و مهدی آخر، نهمین فرزند ایشان و قائم موعود علیه السلام است، فهم چهار حدیث درباره مهدیین بعد از قائم علیه السلام - که البته توسط فرقه های باطل شیعه نقل شده - چندان سخت نیست که مراد از این مهدی ها، همان امامان دوازده گانه اند که بعد از قائم علیه السلام رجعت می کنند، همانگونه که نص صریح می گوید: اولین رجعت کننده به دنیا، امام حسین علیه السلام است و اینقدر حکومت می کنند که از زیادی پیری، ابروان شان بر چشمان شان می افتد:

«أَوَّلُ مَنْ يَرْجِعُ إِلَى الدُّنْيَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَ فَيَمْلِكُ حَتَّى يَسْقُطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ»^۲.

و روایت شده امام حسین علیه السلام اولین کسی است که پشت سر قائم علیه السلام رجعت می کند:

«عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ سُئِلَ عَنِ الرَّجْعَةِ أَ حَقٌّ هِيَ؟ قَالَ: نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ: مَنْ أَوَّلُ مَنْ يَخْرُجُ؟ قَالَ: الْحُسَيْنُ عَ، يَخْرُجُ عَلَى أَثَرِ الْقَائِمِ عَ»^۳.

و اما آن چهار روایت از این قرارند:

(الف) ... ثُمَّ بَعْدَ الْقَائِمِ أَحَدَ عَشَرَ مَهْدِيًّا مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ.^۴

۱ . البته تک داعی هم نقل شده که در آن از خدا می خواهیم ما را هادیان مهدیین قرار دهد: (اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هَادِيْنَ مَهْدِيَّيْنَ غَيْرِ ضَالِّيْنَ وَلَا مُضِلِّيْنَ سَلْمًا لِأَوْلِيَائِكَ وَ خِزْبًا لِأَعْدَائِكَ نُحِبُّ لِحُبِّكَ الثَّائِبِينَ وَ نُعَادِي لِغَدَاؤَتِكَ مَنْ خَالَفَكَ. مصباح المتعبد ج ۱ ص ۲۶۸) که پرواضح است مرادش این مهدیین اصطلاحی نیست.

۲ . مختصر البصائر ص ۱۴۰

۳ . مختصر البصائر ص ۱۶۵

۴ . الأصول الستة عشر ص ۹۱

شرح: این حدیث منحصرأً توسط هفت امامی ها به دست ما رسیده و قائم راهم شخص امام کاظم علیه السلام معرفی نموده ولی با صرف نظر از این دو اشکال واضح، مهدیین بعد از قائم علیه السلام همان امامان دوازده گانه در رجعت هستند که چون اکثرشان از فرزندان امام حسین علیه السلام می باشند همه را از فرزندان ایشان خوانده است و این نوع گویش در همه زبان ها وجود دارد و حتی در آیه تطهیر، با اینکه یک نفر از آل کسا بانو بوده اما ضمیرها را مذکر آورده چون غالب آنها مرد بوده اند و به این نوع گویش، تغلیب می گویند.

و علت اینکه مراد از مهدیین در اینجا را امامان رجعت می دانیم، پنجاه حدیثی بود که گذشت و در ضمن آنها تصریح کردند امام حسین علیه السلام پدر امامان مهدیین اند، بر خلاف برداشت ناظم عقیلی که تنها با تکیه بر تک حدیث وصیت و البته برداشت خودش از آن، مدعی است این حدیث، مهدیین از فرزندان قائم علیه السلام را می گوید!

ب) إِنَّ مَنَّا بَعْدَ الْقَائِمِ أَحَدَ عَشَرَ مَهْدِيًّا مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ ع.

شرح: این حدیث منحصرأً توسط کسی که ضعیف و متهم به غلو دانسته شده به دست ما رسیده، و مرادش امامان رجعت است و برداشت درست از آن گذشت.

ج) يقوم القائم منا (يعني المهدي) ثم يكون بعده اثنا عشر مهديا (يعني

من الأئمة من ذريته)¹.

شرح: این متن بدون هیچ سندی منحصراً توسط فرقه شش امامی اسماعیلی به دست ما رسیده و مقصود امامان رجعت کننده بعد از قائم عجلایه می باشند و توضیح (یعنی امامان از فرزندان قائم) جزء متن حدیث نیست بلکه تفسیر نویسنده کتاب، قاضی نعمان اسماعیلی می باشد و برای همین خودش آن را داخل پرانتز گذاشته است. و علت اختلاف این حدیث با حدیث الف و ب در عدد یازده و دوازده، می تواند این باشد که آن دو، قائم عجلایه یا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم را جزو مهدیین رجعت کننده حساب نکرده و حدیث ج حساب کرده.

(د) أَنْ مِّنَّا بَعْدَ الْقَائِمِ اثْنَيْ عَشَرَ مَهْدِيًّا مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ ع.²

شرح: این حدیث منحصراً توسط کسی که غیر ثقه و متهم به غلو دانسته شده به دست ما رسیده، و مرادش امامان رجعت است و علت اختلاف در عدد و حکمت تعبیر از فرزندان حسین عجلایه قبلاً بیان شد. حال با وجود این پنجاه حدیث درباره مهدیین، به حال زار ناظم عقیلی نگاه کنید که برای اثبات اینکه این مهدیین در این چهار حدیث ضعیف، مهدیین از فرزندان قائم عجلایه اند نه امامان رجعت کننده، به نقل قولی از پسر عمر استناد کرده³ که توسط همان قاضی نعمان اسماعیلی مذهب نقل شده!!! و گفته:

۱. شرح الأخبار ج ۳ ص ۴۰۰

۲. منتخب الأنوار المضية ص ۲۰۵

۳. الأربعون حديثاً ص ۳۷

و من رواية يحيى بن السلام، يرفعه الى عبد الله بن عمر، أنه قال: ابشروا فيوشك أيام الجبارين أن تنقطع، ثم يكون بعدهم الجابر الذي يجبر الله به امة محمد صلى الله عليه وآله، المهدي، ثم المنصور، ثم عدد ائمة مهديين.^۱

اما اين متن در كتب خود اهل سنت اصلاً عبارت «ثم عدد ائمة مهديين» را ندارد^۲ تا نوبت به اين برسد كه پسر عمر از كجا چنين گفته! آری، اينگونه کسی كه هيچ دليلی بر اثبات مهديين از فرزندان قائم عليه السلام نداشت، با نادیده گرفتن پنجاه حديث، دست به دامن سخن پسر عمر شده تا آبرویی برای برداشت خود از حديث وصيت دست و پا كند!!!

نتيجه: بيان اين مساله كه مهديين اين امت همان دوازده امام اين امتند از خود خداوند در شب معراج گرفته تا شخص پيامبر صلى الله عليه وآله و امير المؤمنين عليه السلام و امام سجاد عليه السلام و امام باقر عليه السلام و امام صادق عليه السلام و امام كاظم عليه السلام و امام رضا عليه السلام و امام هادی عليه السلام و حتى حضرت مهدي عليه السلام در قالب خبر دادن، دعا، صلوات، زيارت، سلام، توسل، تقرب، قنوت، حرز و... در زمان های مختلف روز عرفه، روز عيد غدیر، روز سه شنبه، روز شانزدهم، روز عيد فطر، روز جمعه، در مکان های مختلف آسمان و زمين و حرم و سرداب و هر جا با تعابير متعدد در ضمن پنجاه حديث انجام شده تا هر کس دنبال فهم حقيقت است آن را بی شک و شبهه دريابد و

آنکه منکر حقیقت است، هیچ عذری در این انکار به پیشگاه خداوند
متعال نداشته باشد.

والحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولاية أمير المومنین والأئمة
من ولده عليه السلام.

سید مهدی مجتهد سیستانی

(الف)

- (۱) الآداب الدينية للخزانة المعينية، طبرسی، فضل بن حسن، مترجم: عابدي، احمد، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: زائر، ۱۳۸۰.
- (۲) إقبال الأعمال (ط - القديمة)، ابن طاوس حلی، سيد علی بن موسی، ۲ جلدی، چاپ دوم، تهران: دار الکتب الإسلامية، ۱۴۰۹ ق.
- الإقبال بالأعمال الحسنة (ط - الحديثة)، ابن طاوس حلی، سيد علی بن موسی، مصحح: قیومی اصفهانی، جواد، ۳ جلدی، چاپ اول، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶.
- (۳) إعتقادات الإمامية، شیخ صدوق، محمد بن علی، ۱ جلدی، چاپ دوم، قم: کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۴ ق.
- (۴) إعلام الوری بأعلام الهدی، طبرسی، فضل بن حسن، محقق: موسسه آل البيت عليه السلام، ۲ جلدی، چاپ اول، قم: آل البيت عليه السلام، ۱۴۱۷ ق.
- (۵) الأمالی (للصدوق)، شیخ صدوق، محمد بن علی، ۱ جلدی، چاپ ششم، تهران: کتابچی، ۱۳۷۶.
- (۶) إرشاد القلوب إلى الصواب، دیلمی، حسن بن محمد، ۲ جلدی، چاپ اول، قم: الشریف الرضی، ۱۴۱۲ ق.
- (۷) الإمامة و التبصرة من الحيرة، ابن بابویه، علی بن حسین، محقق: مدرسه امام مهدی عليه السلام، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: مدرسه امام مهدی

عجل الله تعالى فرجه الشريف، ۱۴۰۴ ق.

(۸) الإرشاد في معرفة حجج الله على العباد، شيخ مفيد، محمد بن محمد بن نعمان، محقق: موسسه آل البيت عليه السلام، ۲ جلدی، چاپ اول، قم: کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.

(۹) الأصول الستة عشر (ط - دار الحديث)، جمعی از علماء، محقق: محمودی، جلیلی، غلامعلی، ضیاء الدین، نعمت الله، مهدی، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: موسسه دار الحديث الثقافية، ۱۳۸۱.

(۱۰) إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، حر عاملی، شیخ محمد، ۵ جلدی، چاپ اول، بیروت: اعلمی، ۱۴۲۵ ق.

(۱۱) الإنصاف فی النص علی الأئمة الإثنی عشر عليه السلام، محقق و مترجم: رسولی محلاتی، سید هاشم، ۱ جلدی، چاپ دوم، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸ ق.

(ب)

(۱۲) بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد صلی الله علیهم، محقق: کوچه باغی، محسن، ۱ جلدی، چاپ دوم، قم: مکتبه آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۰۴ ق.

(۱۳) بحار الأنوار، مجلسی، محمد باقر، محقق: جمعی از محققان، ۱۱۱ جلدی، چاپ دوم، بیروت: دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.

(۱۴) بشارة المصطفی لشيعة المرتضى، طبری آملی، عماد الدین، ۱

جلدی، چاپ دوم، نجف: مکتبه حیدریه، ۱۳۸۳ ق.
(۱۵) البلد الأمين و الدرع الحصین، کفعمی، شیخ ابراهیم، ۱ جلدی،
چاپ اول، بیروت: موسسه اعلمی، ۱۴۱۸ ق.

(ت)

(۱۶) تهذیب الأحکام، شیخ طوسی، محمد بن حسن، محقق: خراسان،
سید حسن، ۱۰ جلدی، چاپ چهارم، تهران: دار الکتب الإسلامیة، ۱۴۰۷
ق.

(۱۷) التشریف بالمنن فی التعریف بالفتن، ابن طاوس حلّی، سید علی
بن موسی، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: موسسه صاحب الأمر علیه السلام، ۱۴۱۶ ق.
(۱۸) التحصین لأسرار ما زاد من کتاب الیقین، ابن طاوس حلّی، سید
علی بن موسی، محقق: انصاری زنجانی، اسماعیل، ۱ جلدی، چاپ اول،
قم: موسسه دار الکتب، ۱۴۱۳ ق.

(۱۹) تصحیح اعتقادات الإمامیة، شیخ مفید، محمد بن محمد بن
نعمان، محقق: درگاهی، حسین، ۱ جلدی، چاپ دوم، قم: کنگره شیخ
مفید، ۱۴۱۴ ق.

(ج)

(۲۰) جمال الأسبوع بکمال العمل المشروع، ابن طاوس حلّی، سید علی
بن موسی، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: دار الرضی، ۱۳۳۰ ق.

(ح)

(٢١) حلية الأبرار في أحوال محمّد وآله الأطهار عليهم السلام، بحراني، سيد هاشم، ٥ جلدی، چاپ اول، قم: مؤسسة المعارف الإسلامية، ١٤١١ ق.

(خ)

(٢٢) الخرائج و الجرائح، راوندی، قطب الدين، مصحح: موسسه امام مهدي عليه السلام، ٣ جلدی، چاپ اول، قم: موسسه امام مهدي عجل الله تعالى فرجه الشريف، ١٤٠٩ ق.

(د)

(٢٣) دلائل الإمامة، طبري، محمد بن جرير بن رستم، محقق: بخش دراسات اسلامي موسسه بعثت، ١ جلدی، چاپ اول، قم: بعثت، ١٤١٣ ق.

(٢٤) الدر النظيم في مناقب الأئمة اللهمم، شامی، يوسف بن حاتم، ١ جلدی، چاپ اول، قم: جامعه مدرسين، ١٤٢٠ ق.

(ر)

(٢٥) روضة الواعظين و بصيرة المتعظين، فتال نيشابوري، محمد، ٢ جلدی، چاپ اول، قم: انتشارات رضی، ١٣٧٥.

(ز)

(٢٦) زاد المعاد، مجلسی، محمد باقر، محقق: اعلمی، علاء الدين، ١ جلدی، چاپ اول، بيروت: مؤسسة الأعلمی للمطبوعات، ١٤٢٣ ق.

(س)

(٢٧) سرور أهل الإيمان، نیلی، علی بن عبد الكريم، محقق: عطار،

قیس، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: دلیل ما، ۱۴۲۶ ق.

(ش)

(۲۸) شکست وصیت، مجتهد سیستانی، سید مهدی، ۱ جلدی، چاپ

اول، قم: دارالتفسیر، ۱۴۰۰.

(۲۹) شرح الأخبار فی فضائل الأئمة الأطهار، حیونی مغربی، قاضی

نعمان بن محمد، محقق: حسینی جلالی، محمد حسین، ۳ جلدی،

چاپ اول، قم: جامعہ مدرسین، ۱۴۰۹ ق.

(ص)

(۳۰) الصراط المستقیم إلى مستحقی التقديم، نباطی، علی بن محمد،

محقق: رمضان، میخائیل، ۳ جلدی، چاپ اول، نجف: مکتبه حیدریه،

۱۳۷۴ ق.

(۳۱) الصافی، فیض کاشانی، ملا محسن، مصحح: اعلمی، حسین، ۵

جلدی، چاپ دوم، تهران: مکتبه الصدر، ۱۴۱۵ ق.

(ع)

(۳۲) عیون أخبار الرضا عليه السلام، شیخ صدوق، محمد بن علی، محقق:

لاجوردی، مهدی، ۲ جلدی، چاپ اول، تهران: نشر جهان، ۱۳۷۸.

(۳۳) علل الشرائع، شیخ صدوق، محمد بن علی، ۲ جلدی، چاپ اول،

قم: مکتبه داوری، ۱۳۸۵.

(۳۴) العدد القویة لدفع المخاوف الیومیة، حلی، رضی الدین علی،

محقق: رجائی، مرعشی، مهدی، محمود، ۱ جلدی، چاپ اول، قم:
کتابخانه آية الله مرعشی نجفی، ۱۴۰۸ ق.

(غ)

(۳۵) الغيبة، کتاب الحجّة للغيبة، شيخ طوسی، محمد بن حسن،
محقق: تهرانی، ناصح، عباد الله، علی احمد، ۱ جلدی، چاپ اول، قم:
دايرة المعارف اسلامي، ۱۴۱۱ ق.

(۳۶) الغيبة، شيخ نعمانی، محمد بن ابراهيم، محقق: غفاری، علی
اکبر، ۱ جلدی، چاپ اول، تهران: نشر صدوق، ۱۳۹۷ ق.

(ف)

(۳۷) الفتن، ابن حماد، نعيم، محقق: شوری، مجدی، ۱ جلدی، چاپ
دوم، بيروت: دار الكتب العلمية، ۱۴۲۳ ق.

(۳۸) الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا عليه السلام، امام هشتم عليه السلام، محقق:
مؤسسه آل البيت عليه السلام، ۱ جلدی، چاپ اول، مشهد: مؤسسه آل البيت عليه السلام،
۱۴۰۶ ق.

(۳۹) فلاح السائل، ابن طاوس حلی، سيد علی بن موسی، ۱ جلدی،
چاپ اول، قم: بوستان کتاب، ۱۴۰۶ ق.

(ک)

(۴۰) كفاية الأثر في النص على الأئمة الإثني عشر، خزاز قمی، علی بن
محمد، محقق: حسینی، عبد اللطيف، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: بيدار،

۱۴۰۱ ق.

(۴۱) کتاب سلیم، هلالی، سلیم بن قیس، محقق: انصاری زنجانی، محمد، ۲ جلدی، چاپ اول، قم: الهادی، ۱۴۰۵ ق.

(۴۲) کامل الزیارات، ابن قولویه، جعفر بن محمد، محقق: امینی، عبد الحسین، ۱ جلدی، چاپ اول، نجف: دار المرتضویة، ۱۳۵۶.

(۴۳) کمال الدین و تمام النعمة، شیخ صدوق، محمد بن علی، محقق: غفاری، علی اکبر، ۲ جلدی، چاپ دوم، تهران: اسلامیة، ۱۳۹۵ ق.

(۴۴) کشف الغمة، اربلی، علی بن عیسی، محقق: رسولی محلاتی، سید هاشم، ۲ جلدی، چاپ اول، تبریز: بنی هاشمی، ۱۳۸۱ ق.

(۴۵) کنز الدقائق و بحر الغرائب، قمی مشهدی، محمد بن محمد رضا، مصحح: درگاهی، حسین، ۱۴ جلدی، چاپ اول، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۶۸.

(م)

(۴۶) مختصر البصائر، حلی، حسن بن سلیمان، محقق: مظفر، مشتاق، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: موسسه نشر اسلامی، ۱۴۲۱ ق.

(۴۷) مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، مجلسی، محمد باقر، ۲۶ جلدی، چاپ دوم، تهران: دار الکتب الإسلامية، ۱۴۰۴ ق.

(۴۸) من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق، محمد بن علی، محقق: غفاری، علی اکبر، ۴ جلدی، چاپ دوم، قم: دفتر انتشارات اسلامی،

۱۴۱۳ ق.

(۴۹) مهج الدعوات و منهج العبادات، ابن طاوس حلی، سید علی بن موسی، مصحح: کرمانی، ابوطالب، محرر، محمد حسن، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: دار الذخائر، ۱۴۱۱ ق.

(۵۰) مصباح المتهجد، شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۱ جلدی، چاپ اول، بیروت: موسسه فقه شیعه، ۱۴۱۱ ق.

(۵۱) المزار الكبير، ابن مشهدی، میرزا محمد، مصحح: قیومی اصفهانی، جواد، ۱ جلدی، چاپ اول، قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۹ ق.

(۵۲) مقتضب الأثر فی النص علی الأئمة الإثنی عشر، جوهری، احمد بن عبد عزیز، محقق: منصورى، نزار، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: انتشارات طباطبائی، بیتا.

(۵۳) المصباح، کفعمی، شیخ ابراهیم، ۱ جلدی، چاپ دوم، قم: دار الرضی، ۱۴۰۵ ق.

(۵۴) مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، محدث نوری، میرزا حسین، محقق: موسسه آل البيت علیهم السلام، ۲۸ جلدی، چاپ اول، قم: موسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۰۸ ق.

(۵۵) المزار فی کیفیة زیارات النبی و الأئمة علیهم السلام، شهید اول، محمد بن مکی، محقق: موحد ابطحی، سید محمد باقر، ۱ جلدی، چاپ اول، قم: مدرسه امام مهدی علیه السلام، ۱۴۱۰ ق.

(٥٦) المزار (للمفيد)، مفيد، محمد بن محمد، مصحح: ابطحي، محمد باقر، ١ جلدی، چاپ اول، قم: کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، ١٤١٣ ق.

(٥٧) منتخب الأنوار المضيئة في ذكر القائم الحجة عليه السلام، بهاء الدين نیلی، علی بن عبد الکریم، محقق: حسینی، عبد اللطیف، ١ جلدی، چاپ اول، قم: مطبعة الخيام، ١٣٦٠.

(٥٨) ملاذ الأخيار في فهم تهذيب الأخبار، مجلسی، محمد باقر، محقق: رجائی، مهدی، ١ جلدی، چاپ اول، قم: کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ١٤٠٦.

(٥٩) المجازات النبوية، سيد رضی، محمد بن حسین، مصحح: هوشمند، مهدی، ١ جلدی، چاپ اول، قم: دار الحديث، ١٤٢٢ ق.

(٦٠) مكارم الأخلاق، طبرسی، حسن بن فضل، ١ جلدی، چاپ چهارم، قم: الشريف الرضي، ١٤١٢ ق.

(٦١) مائة منقبة من مناقب أمير المؤمنين والأئمة، ابن شاذان، محمد بن احمد، مصحح: مدرسه امام مهدی عليه السلام، ١ جلدی، چاپ اول، قم: مدرسه امام مهدی عليه السلام، ١٤٠٧ ق.

(ن)

(٦٢) نور الثقلين، العروسی الحویزی، عبد علی بن جمعة، مصحح: رسولی محلاتی، سید هاشم، ٥ جلدی، چاپ چهارم، قم: اسماعیلیان، ١٤١٥ ق.

(۶۳) النهایة فی غریب الحدیث و الأثر، ابن اثیر جزری، مبارک بن محمد، محقق: طنّاحی، محمود محمد، ۵ جلدی، چاپ چهارم، قم: اسماعیلیان، ۱۳۶۷.

